

השיבה

מוקד השיבה לרשותך: 18-20-1800

י"ל ע"י ארגון "אחינו" הקבלן 45 ירושלים 02-5609025

הגליון לבן השיבה

גליון מס' 88

כאשר תבע לסיים מסכתות, היה רגיל לומר בחיך, אם דואגים אתם על ההוצאות שיהיו לכם מסיומי המסכתות, אין לכם מה לדאוג, אני אשלם לכם על סעודות המצוה. בסוף הזמן היתה נערכת מסיבת סיום גדולה, והיה אומר שיש יצה"ר מיוחד לא לעשות סיום מסכת. וההסבר בזה שסיום זה שלימות. והיצר לא רוצה שיגיעו לשלימות, ולזה צריך התגברות מיוחדת

ההמלצות וההדרכות של הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל לתלמידי

באחד משיחותיו אמר שכל אחד מבני השיבה יכול להיות גדול הדור. לאחר השיחה ניגש אחד התלמידים ושאל: האמנם בעצם זה שאשב ואלמד בשקידה אגדל? השיב לו רבינו: אכן כן, אבל יש תנאי נוסף, להתיעץ עם רבותיו בענייניו, כי רק אם יהיה מי שיכיר אותו וייעץ לו איך לנהוג והוא יציית לדבריו יוכל לגדול ולצמוח נכון. והיה מרגלא בפומיה שאחד הסיבות שלא גדלים כראוי למרות שמשקיעים היא משום שחסר ב"עשה לך רב", להתבטל לרב ולהתייעץ איתו. מסיבה זו לא אהב שקוראים לראש ישיבה, הרב אמר, ראש השיבה אמר, אלא יש לקרוא לו: הרבי, בלי התבטלות לרב לא יוכל לגדול כראוי. והיה אומר שאין שום פגם בכך שרב תובע מתלמידיו לקום לכבודו כאשר נכנס לשיעור וכדו' כי רק בדרך זו ניתן לקבל, כאשר ישנה התבטלות.

הסכנה בכל הפסק בלימוד

תמיד היה רבינו ממריץ את התלמידים לשאוף לגדלות שכן רק בדרך זו ניתן להצליח. בחכמה ועדינות ידע לתבוע מהתלמידים כל אחד כפי מצבו שאיפות ומושגים בגדלות בתורה, בהתמדה, בבקיאות. אחד מתלמידי השיבה נישא לבתו של אחד מגדולי התורה שהיה ידוע בגאונות ובקיאות מופלאה. פעם אמר לו רבינו: למה שלא תדע גם אתה ש"ס כמו השווער. היו שלא הניח להם ושאלם מפעם לפעם, למה אתה שואף, מה התכניות שלך ותבע מהם עוד ועוד,

מרגלא בפומיה דבריו הידועים של הגר"ח מוואלאז'ין שבחור מהישיבה שיוצא מהישיבה בפרט כשנוסע לביתו בחוץ לארץ צריך נס שיחזור, כי הרבה מקטרגים ומפריעים יעמדו מכאן ועד גיחון. שאל פעם, למה נקראים הלומדים "בן תורה" מהו לשון בן, וביאר משום שכלל בידינו "ברא כרעא דאבוה" שהלומד נחשב בעצמו כעין ס"ת חי.

ואף כשאמרו לו דברים אפילו גדולים, אמר אתה יכול יותר, תשקיע ותצליח.

כמה אופייני שהנוסח בו בירך נערי בר מצווה היה: שתהיה גדול גדול ולא גדול קטן.

מרגלא בפומיה: ילד שגדל מרושל גם ראשו לא יהיה מסודר. רבינו היה דיין ומסודר, דיירי השכונה אמרו תמיד שניתן לכוון את השעון לפי הליכתו לישיבה. ואף בסוף ימיו כשהתעורר מהשינה היה שואל לא אחת, מהו סדר היום, כי היה מונח אצלו שחייב להיות הכל לפי סדר מבלי לשנות דבר.

שנים ממצוייני הישיבה נפגשו פעם בליל שבועות עם דמדומי חמה בכניסה לבנין הישיבה, זה יוצא וזה בא. שאל האחד את רעהו, להיכן פניך מועדות? ענה לו שהוא הולך להסכית לשיחתו של אחד מגדולי המוסר זצ"ל שמסר שיחה בשיבה סמוכה על יקרת ערך יום קבלת התורה. המשיך הלה והתעניין והלא גם רבינו ראש הישיבה מוסר שיחה עם התקדש החג. אחכן נכון, ענה הלה, אולם אי אפשר לשמוע אותו מחמת זקנותו דיבורו הוא בקול נמוך וביום טוב שאין רמקול כמעט לא ניתן להאזין לו למי שלא יושב קרוב מאד, והשורות הראשונות סביבו תפוסים לוותיקי התלמידים ואם כן לא יצא לי מהישיבה בשיחה זו מאומה.

ענה לו חברו, אכן כן, גם אני איני שומע כמעט כלום מתוכן השיחה, אולם כשאני מביט על רבינו בשיחתו ושומע מפעם לפעם את זעקתו ונהמת לבו כשהוא מזכיר את המילה "תורה" בכזו אהבה והערכה, זה עצמו זריקת המרץ הגדולה ביותר עבורי לכל ימות השנה. מוסיף מספר העובדה הרה"ג רבי דניאל קאהן: אכן, אותו בחור צמח ופרח ונעשה למרביץ תורה חשוב לעדרים.

אופייני למושגי אהבת תורה שבערו בו: ר"מ הישיבה הג"ר משה צוקר שאלו פעם למה צריך לחנך את התלמידים, ענה לו רבינו צריך לדבר איתם על "גדלות". הוסיף ר"מ ושאל: מה הכוונה? אמר רבינו: להיות ברור בש"ס, לחנכם להיות ברור בש"ס. והוסיף מיד כמסביר איך נראה מי שאינו ברור בש"ס: "זכי מספיק למישהו ללכת עם נעל אחת?"

המשיך רבי משה ושאל, ואיך זוכים לזה? ונענה בהתרגשות: צריך טוב טוב להזיע.

והוסיף בהטעמה מיוחדת: אבל זה כדאי

ובאומרו זאת נראה היה כאדם שניצב על ראש ההר ואומר לחברו שנמצא למטה: בא תראה איזה אויר פסגות שיש פה ואיזה נוף עוצר נשימה, זה כדאי! להתאמץ, לטפס, ולהגיע...

כאשר תבע לסיים מסכתות, היה רגיל לומר בחיוך, אם דואגים אתם על ההוצאות שיהיו לכם מסיימי המסכתות, אין לכם מה לדאוג, אני אשלם לכם על סעודות המצוה. בסוף הזמן היתה נערכת מסיבת סיום גדולה, שהיה משתתף בה ומחזק את המסיימים. והיה אומר שיש יצה"ר מיוחד לא לעשות סיום מסכת. וההסבר בזה שסיום זה שלימות. והיצר לא רוצה שיגיעו לשלימות, ולזה צריך התגברות מיוחדת, והאמת שכל אחד יכול. בהקשר זה היה מביא דברי הסבא מקלם שמצינו בהלכות בציעת הפת שמעלת שלם עדיפה על גודל.

עיקר צמיחת בן תורה - עמל התורה

היה מרבה לשנן באזני התלמידים שעיקר הצמיחה של בן תורה תהיה לפי עמלו בתורה. והיה מביא תמיד כדוגמא את פוסק הדור הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל שהתגורר בשכנותו באיסט סייד של ניו יורק, שלמרות שהיה בעל כשרון גדול והיתה לו תפיסה בהירה, ניכר היה שעיקר גדלותו נבעה מעמלו ושקידתו, ומאז ומעולם רק אלו שעמלו גדלו.

והיה משריש בתלמידים שחובה לעקור את הטעות שהצלחה תלויה בכשרונות רק תלויה בכח הרצון. חוסר ידיעה זה עומד בעוכריהם של אלו שרוצים ללמוד ולא זוכים להגיע להיות תלמידי חכמים, משום שהם סבורים שכדי לגדול צריך להיות בעלי כשרון, רק רצון והשקעה וממילא אין תירוצים, כי כל אחד יכול. עוד היה רגיל לומר שצריך סבלנות, לא נעשים תלמידי חכמים בכמה שבועות או חודשים, רק בהשקעה תמידית וזה מהמפסידים העיקריים שרוצים לראות את התוצאות מיד ולא מבינים שכל יום לימוד הוא תוצאה ואפילו כל תוס' שעמלים וזוכים להבנתו הוא עצמו הצלחה.

אחד מגדולי התלמידי חכמים שלמד תקופה אצל רבינו ולאחר מכן בעוד כמה בתי מדרש ונעשה תלמיד חכם מופלג סיפר שהושפע עצמות מדמותו של רבינו שגידלה אותו. הוא עצמו עילוי ובעל כשרון מופלג, אך סיפר שאצל רבינו קיבל בקנין שלומר סברא ולהעמיד סוגיא בגמ' או בהלכה אינה פרי כישרון, אלא תוצאה

המשך בעמוד 28

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב ★ שיחת חינם

קשה לך?
זקוק לעזרה?

הדקלום של החומר לא היה נחשב בעיניו לכלום. כי אם הוא מבין ברור במאת האחוזים - את השאלה והתשובה של הגמרא, את הרש"י ושאלת התוספות, הוא נהנה בהכרח! ואם אינו נהנה, אות היא שההבנה שלו מעורפלת במשהו. רק ברגע שראה על פניו חיוך או הנאה, אמר לו: "עכשיו אני רואה שאתה יודע!"

הצצה לפרקי חינוך מדהימים של הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל

בין 6-7 לא אוכל למסור שיעור

"כבוד הרב ימסור בבקשה שיעור בהלכה בין השעה 7:30-6:30 בערב בבית הכנסת בקהילתנו, תמורת סכום כסף נכבד של משכורת קבועה טבין ותקילין, (כמו שתי משכורות של אברך ב'כולל יום שלם). הנגיד שהעריכו מאד, היה שמח על ההזדמנות לסייע בממונו לגאון וצדיק כמותו.

רבי בן ציון שמע. חשב שניות אחדות והשיב: "אני לא אוכל למסור שיעור בשעה זו - בן שש לשבע וחצי".

הוא התרומם מהכסא והצביע על הילדים הישנים בסלון - "אתה רואה את הילד הזה שישן במיטה העליונה? איתו אני לומד כל יום בין שש וחצי לעשרה לשבע. אתה רואה את הילד השני במיטה האמצעית? עמו אני לומד כל יום בין עשרה לשבע ועשרה. והילד השלישי? יחד אנו לומדים משעה שבע ועשרה עד שבע וחצי. לכן, בשום פנים אינני יכול לבטל את הקביעות החשובה הזו איתם. זה שווה וחשוב לי יותר מכל דבר אחר. אני מתנצל ולא אכל למסור את השיעור. אם רצונכם, בבקשה אמסור שיעור בשעות אחרות".

סיפר הנגיד ירא השמים: "עד אותו יום, לא ראיתי כלל חשיבות בלימוד עם ילדי, ותמיד אמרתי לעצמי כי בחיידר מלמדים אותם

השעה, לאחר חצות לילה. ר' בן ציון התקשר לאחיו ר' ישראל: "עשה נא עמי חסד, נעלה כעת לכותל המערבי". תמה ר' ישראל: "אחי היקר ר' בן ציון, מה קרה לך, עכשיו באמצע הלילה לנסוע לירושלים?!"

"כן, עכשיו. אני זקוק לנסיעה לכותל. תעשה עמי חסד, קח אותי למקום שלא זזה ממנו שכינה". ר' ישראל בעל לב זהב, הסכים בשמחה (הוא סייע לו בנסיעותיו יום יום).

הם יצאו. ר' בן ציון היה מכונס בתוך עצמו, אולי מהרהר בלימוד. הרכב שעט בנסיעה בכביש גהה ונכנס לכביש 1, ואז הרשה לעצמו ר' ישראל לשאול בלחשה: "בן ציון, האם קרה משהו?" ר' בן ציון התנער ממחשבותיו, יישר את גבו והשיב לו: לפני כשעה שמעתי על אחד הילדים שיש לו ירידה בלימודים. לכן הרגשתי שאני חייב לנסוע לכותל, כדי להתפלל עליו". והרכב המשיך בדרכו, הם נכנסו לירושלים.

"הגענו למקום שלא זזה ממנו שכינה, בשתיים ורבע לאחר חצות לילה. בשעה חמש לפני עלות השחר, עדיין עמד ר' בן ציון בתפילתו ליד אבני הכותל. התפלל להקב"ה ובכה כמו ילד קטן" - סיפר ר' ישראל.

"כאשר סיים את תחנוניו לפני בוראו, אמרתי כהצעה: 'אולי נמתין כאן ונתפלל כאן שחרית כוותיקין, ואחר כך נשוב לבני ברק?'. הוא לא הסכים. ירדנו בדרכינו בחזרה לבני ברק".

למחרת, ר' בן ציון המשיך את סדר יומו כרגיל, כאילו ישן כל הלילה. רבע שעה לפני תחילת הסדר (בשעה 8.45) שוב צלצל הטלפון בביתו של ר' ישראל כמידי בוקר: "האם תוכל להגיע כעת?" - התעניין ר' בן ציון ושאל את אחיו האם יוכל כהרגלו מידי בוקר, לקחת אותו ברכב לכולל. אחרי הצהרים שוב יצא לכולל בשעה הרגילה, לצדו של אחיו ר' ישראל.

זו לא היתה הפעם היחידה שנסע לפתע לכותל המערבי. היו מקרים נוספים, לא צפויים, שבערוב יום או בבוקרו של יום, התרומם ועלה לירושלים. "אין לי קביעות לנסוע לכותל. אלא שאם מתעוררת בעיה בחינוך לאחד מיוצאי חלצי, אני עולה לשפוך שיח" - אמר.

"סוד ההצלחה של אחי ר' בן ציון, בחינוך הילדים, בגלל התפילות שלו עליהם תמיד" - התבטאה אחותו הרבנית שתח'.

טעמו של הריקוד הליפּתני היה כצפּיחית בדבש. ריקוד של מצוה. סיפר אחד מילדיו: "אבא למד עם כולם, בכל יום ויום. מהבן שלמד באותה תקופה כבר בישיבה גדולה ועד הבן שעדיין היה בחיידר בכיתות הנמוכות. הראשון הגיע לאבא לישיבת פּוניבז' ללמוד מיד אחרי תפילת שחרית. השני בא ללמוד בבוקר משמונה וחצי עד תשע, ועוד שלושה בנים למדו בצהריים, ועם שאר הבנים למד אחרי תפילת מעריב. הקטנים, שלמדו עם אבא בבית, הרוויחו גם את הריקוד..."

כידוע. שריקודים אמיתיים, לא נובעים מהרגלים, אלא ממקור פנימי במוח או בלב. ולכן, גם אחרי מאות ריקודים, השמחה עם אבא, היתה כמו חדשה, מתוקה ומעוררת. וזה היה ריקוד שהם זוכרים אותו ומתגעגעים אליו חמישים שנה אחר כך. שמחה שבשמחה. ומחול שבמחול.

המלמדים - והאבא

אף על פי שלא היה לו פנאי, היה לו בשפע זמן לגשת לכל ר"מ וראש ישיבה ומלמד בחיידר - שכל כל ילד, ולדבר איתו. בטבעיות, בפשטות, בנעימות וחמימות.

רשות הדיבור לר"מ ידוע, בישיבה נודעת:

כאשר הבן למד בישיבה, הגיע הרב פלמן לעיתים קרובות להתעניין בשלומו. הוא נכנס ובא בהכנעה ובפשטות, בהרגשה שהוא חייב לישיבה הכרת הטוב על כך שהצוות מצמיח ומסייע לבנו להתקדם בלימודים, ידעתי שאינו כזה שיש לו זמן מיותר, הייתי מופתע שאינו מתספק בשיחות טלפון לברר מידי פעם על מצב בנו, אלא טורח לנסוע לישיבה מחוץ לעיר, כדי להתעניין. זה עורר אותי ואת צוות הישיבה לטרוח ולהשקיע בבנו, ואולי יותר מבשאר הבחורים. ויתירה מזאת, בכל פעם שהגיע נתן לי מעטפה עם דולרים עבור הישיבה, תבינו, "הגביר" מבני ברק שבקושי יכול לפרנס את עצמו, הרגיש הכרת טובה מרובה, שבאה לידי ביטוי במתן כספים גדולים לישיבה, ומי שמעוניין לדעת, דווקא אבותיהם הגבירים של בנים שלמדו בשעתו בישיבה לא תרמו כספים. זאת משום מה? משום שהכל תלוי בהרגשה, רק מי שמעריך, מי שמרגיש באמת הכרת הטוב הוא הנותן."

"ההתנהגות שלו העניקה לי רצון וחשק להשקיע בבנו עד שנעשה לתלמיד חכם. במשך שנים המשיך ר' בן ציון את הידידות. ולא כמשחק מן השפה ולחוץ, אלא ראו שבאמת חש הכרת טובה, גם

כל מה שצריך, אבל כאשר ראיתי שכל כך חשוב בעיניו ללמוד עם הילדים, גם אני התחלתי ללמוד עם כל אחד מהילדים שלי מידי שבת בשבתו (באותם ימים עדיין לא היתה קיימת מסגרת של 'אבות ובנים') והקפדתי על כך, אמנם באמצע השבוע לא היה לי זמן ללמוד עם הילדים כיון שאני איש עסקים וזה לא התאים עם השעות שלי ושלם. אבל בשבת הקדשתי מספר שעות ללימוד איתם, בסבלנות. בזכות אותו מפגש בו הבנתי עד עומק השיתוף, כי לילדים יש ערך הרבה יותר מכסף..."

כך אירע גם כאשר הציעו לו כמה הצעות של ראשות כולל עם משכורת מכובדת ביותר, כיון שההצעות היו מחוץ לעיר, דחה את כולם והמשיך להצטמצם עם משכורתו, והתנצל באוזני החברותא (שהיה נוכח פעם אחת בעת שדחה הצעה כלשהי): "לפני הכל אני חייב ללמוד עם הילדים שלי, ואם אקבל משרה מחוץ לעיר לא אוכל ללמוד איתם כשהם חוזים מהחיידר הם קודמים לכל".

[יש לדעת, כי לא כל אב יכול ללמוד עם ילדיו בסבלנות וברוגע. ויש הורים הלומדים עם הילד שלא בדרך הרצויה ומזיקים לו].

הריקוד היומי

ר' בן ציון למד מידי יום, עם כל ילדיו, מהקטן ועד הגדול. הקריטריון לבדיקת רמת ההבנה והידיעה שלהם היתה ההנאה והשמחה.

מבחינתו, אם לא הבחין שהילד לא נהנה מהגמרא, הדקלום של החומר לא היה נחשב בעיניו לכלום. כי אם ילד מבין ברור במאת האחוזים - את השאלה והתשובה של הגמרא, את הרש"י ושאלת התוספות, הוא נהנה בהכרח! ואם אינו נהנה, אות היא שההבנה שלו מעורפלת במשהו.

רק ברגע שראה על פניו של הילד חיוך או הנאה, אמר לו: "עכשיו אני רואה שאתה יודע!", ואז סיימו את הלימוד מתוך שמחה - שעלתה על גדותיה. מאי משמע?

מאות פעמים, ראו קירות הבית את הריקוד היומי עם הילד. בסיום הלימוד עם כל ילד מבני הבית, אבא נעמד ויצא איתו במחול וריקוד סיבובי, יד ביד. לפעמים הניח שתי ידיים על כתפו מאחור כמו רכבת, או לצדו יד על כתף.

לפעמים הילדים רצו ללמוד עמו רק בשביל הריקוד המתוק הזה. כי בסופו של לימוד, אחרי שהגמרא מובנת כראוי ומתוקה כראוי,

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

או בטל': 073-7078388

בין השעות 7:30 - 10:30 בערב ★ שיחת חינם

קשה לך?
זקוק לעזרה?

המוקד לבני הישיבות מיסודו של איגוד חסידי
הישיבה

שנים ארוכות אחרי שבנו סיים את הלימודים במקום".

"כשהכרתיו, מצאתי אבא, שלגבי ואין זו סיסמא: מסר את נפשו לחינוך בניו".

"כשהבן רואה שהוא תמצית הדם של אביו, ושמוכן לעשות הכל למען בנו, זה מחייב את הבן להשקיע, וכאמור הדבר נותן כוחות אדירים גם לצוות בשיבה".

ולחידר? הגיע מידי שבוע להתעניין על שלום בניו, באופן שהבנים ידעו שהוא עושה זאת, והרגישו נוח עם זה. וכן נתן כספי תרומה לחידר, מתי שרק היה לו, כדי שישקיעו בבניו. גם לחדרים של נכדיו (כמו תשב"ר 'אהל-תורה', ו'קרלין') תרם הרבה כסף, כהכרת הטוב על שמשקיעים בחינוך נכדיו.

היין המתוק המיוחד למרן הגרא"מ שך

במשך עשרות שנים, הכין ר' בן ציון בעצמו, את היין לקידוש ולהבדלה.

היין היה משובח מאוד בטעמו וריחו, אף על פי שמעולם לא למד את רזי המקצוע ולא התמצא בסודות היין.

אחרי כארבעים יום בסיום ימי התסיסה של היין, ולאחר סינון ומילוי החביות, מיד הפריש תרומות ומעשות.

ההפרשה התקיימה במעמד מיוחד בצוותא ולעיני כל בני המשפחה. במשך זמן ממושך הסביר לכולם בהרחבה את פרטי ענין הפרשת תרומות ומעשרות: מהי ההפרשה. מה מפרישים על מה, וכמה מפרישים. וענה לכל אחד במאור פנים ובמתנות על כל שאלותיו וספקותיו. והיה חוזר שוב ושוב עד שראה שכולם הבינו, ואז שאל כל ילד בנפרד אם הבין את הכל. ובסיום, היה מברך את הברכה בדחילו ורחימו, ומפריש את התרומות והמעשרות.

את היין שהופרש מעשר ראשון, לקח ושלח ממנו ללוי שהתגורר קרוב לביתו. בשנת מעשר עני שלח את היין שהופרש לפלוני שהכירו כאביון אמיתי.

בפעם הראשונה שהכין יין, הביא בקבוק יין למרן הגרא"מ שך וצ"ל, הרב שך שאלו "מה זה?"

ר' בן ציון ענה לו, בשי מילים: "נסכים - יומא".

כוונתו הייתה לגמרא ביומא דף ע"א א' "ואמר רבי ברכיה הרוצה לנסך יין על גבי המזבח ימלא גרונו של תלמידי חכמים יין".

הרב שך לא מחה בעדו, אלא קיבל ממנו את היין.

ומאז מידי חודש הביא לרב שך קנקן עם יין, ועל היין הזה קידש הרב שך והבדיל. מרן הרב שך שיבח מאוד את היין וקרא לו "היין של ר' בן ציון". פעמים רבות כאשר אירעו 'שמחות' של רבנים ואדמו"רים ולא היה בכוחו של הרב שך להשתתף. שלח להם בקבוק יין "מהיין של ר' בן ציון".

וסיפר ר' בן ציון: "הרב שך היה שואל אותי תמיד, 'כיצד אתה מצליח לעשות יין כל כך משובח?' לרב שך אל היתה תשובה, אבל לי היתה תשובה פשוטה מאוד, הרי הרב שך שותה מהיין, לכן היין מצליח מאוד".

כך נמשך הדבר עשרות שנים, והיין היה משובח בטעמו ובריחו.

כאשר נחלש הבן שך וצוק"ל בשנים האחרונות לחייו, אמר לר' בן ציון, כי כמעט שאינו שותה יין, ושלא יטרח יותר להביא.

והנה, בפעם הבאה כאשר הכין ר' בן ציון יין, החמיץ היין. כאשר ראה ר' בן ציון כך, אמר: "אכן כפי שחשבת עד היום: הסיבה היחידה שהיין מצליח כל כך היא העובדה שהרב שך שותה ממנו, ועתה שהפסיק לשתות, שוב אין ברכה ביין". ומהחמצה זו ואילך, הפסיק ר' בן ציון לעשות יין לעשות לעצמו וקידש על יין קנוי.

(מתוך הספר 'ללא שם')

רוצה להרגיש טעם בלימוד? יש לנו בשורה בשבילך!

מוקד 'גישמאק בלימוד' -
נפתח במיוחד עבורך
צוות אברכים תלמידי חכמים,
ישתדלו יחד איתך למצוא
את הדרך שגם אתה
תוכל להתענג על נועם צוף
מתיקות התורה הקדושה!

התקשר כבר היום
מוקד 'גישמאק'

17-18-20-800-1 (השיחה חינם)

וישועה קרובה לבוא

המוקד פעיל בימים א-ה, בין השעות 19:30-22:30

אני ביקשתי פעם ברכה להצלחה ברוחניות, מהמשגיח מרן הגה"צ רבי יחזקאל לוונשטיין זצוק"ל. הוא נתן בי מבט נוקב כאומר: וכי זו היא הדרך הישרה בעבודת ד'?! תכבד העבודה על האנשים...! אך לבסוף, הוא העניק לי ברכה'

שיחה נדירה משותפת על עבודת התפילה שבה השתתפו המשגיח הגאון רבי דב יפה זצ"ל והגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל והגאון רבי שמואל יעקב בורנשטיין זצ"ל

האדם מחשיב ויודע כי תפילה בישיבה שהיא במקום תורה, זוהי דרגה אחרת של תפילה, אז כשהוא מחשיב את התפילה היטב יש לה כוח מיוחד לפעול, ואם אינו מחשיב זאת אין זו תפילה שיכולה לפעול בעבורו דיה".

בזמני עבר האם אכן חשו יותר כי התפילה היא עיקר בחיי האדם?
הגאון הגדול ר"י אדלשטיין: "כשהמשגיח רבי אבא זצוק"ל היה חי, הוא היה נלחם בכוח בדבר, ובהיותו איש מלחמות, שידיו רב לו להכריח על כך אכן רבים נענו בדבר, ולאחר שנפטר היתה מעט חולשה בכך. אני זוכר שמרן הגר"ד פוברסקי זצוק"ל בא פעם בשחרית ואמר לאחר התפילה לתלמידים בני הישיבה, שהקב"ה כואב מאוד כשהוא רואה שכל כך הרבה בציבור כאן לובשים טליתות, שזה מראה שלמעלה מחמישים אחוז מהמתפללים בישיבה הינם אברכים ולא בחורים. שמעתי בשם רבי נפתלי הערץ הלוי שאומר, שמתוך שימת לב לתפילה יוכל לחזק את ליבו לתפילה, אם ישתדל כל אחד להתפלל בעיון ומידי פעם לחדש, וכפי שפעם אמר לנו מרן הגר"ש רוזובסקי זצוק"ל, שלחדש זה לא רק תירוץ אלא אם יש לנו קושיא והלומד מבין את הקושיא היטב ונותר בה בצ"ע, זה עדיף עשרת מונים מאשר לשמוע או לומר תירוץ שאינו אמת.

אני חושב שדוקא בחורי הישיבות שמשקיעים כה הרבה בעיון, רצוי בהחלט שישקיעו מעט בעיון בתפילה. לנו בשעתנו היו ועדים מרבי אבא המשגיח, והוא היה רגיל להטיל על הבחורים עומס עבודה, ועבודה צריכה להימשך לעתים חודשים עד שמוצא עבודה אחרת,

הגאון הגדול ר"י אדלשטיין: "שמעתי מידידי המשגיח רבי דב, שאמר לי לפני כשישים שנה, שאם בן אדם יודע ש'את זה הוא מוכרח' כשהמדובר הוא להתפלל בכוונה, הוא היה מצליח בכך, כי אם בן אדם מוכרח לדבר מה, לא יהיה לו קושי להשיגו. מה שנצרך כיום הוא להביא את האדם להכרה בכך שהוא מוכרח לתפילה, ואין מנוס אחר להשגת מטרותיו מלבד התפילה, זהו דבר שחסר כיום, לתת לכל אחד את ההרגשה שהתפילה היא הכרחית ממש.

כל המחשבות הללו שיש דברים חשובים מן התפילה, אין זה אלא עצת היצר. בהיותי בישיבה היה פעם בחור שהלך למרן החזו"א זיע"א וביקשו שיברכנו שיסתלק ממנו היצר הרע ולא יהיו לו ניסיונות יותר, השיב לו מרן החזו"א - 'מה אתה כזה טיפש אתה רוצה למות?!' "

הגאון הגדול ר"ד יפה: "הקב"ה דואג לכלל ישראל, מה הוא רחום אף אתה רחום, ואין ספק כי התפילה היא מגינה כל ישראל בעולמנו, ואם אדם מתפלל הוא עושה טובה לכלל ישראל להצלתו ומילוי צרכיו, ומצד שני ע"י שאנו מתפללים על כל כלל ישראל אנו מתעלים באהבת ישראל, ועל כך אומר הקב"ה שמי שמתעלה באהבת ישראל הקב"ה אוהבו, ולכן הוא מספק לו את מבוקשו".

המשגיח מבקש שכל בחור יחוש שכלל ישראל עומדים על כתפיו?
הגאון הגדול ר"ד יפה: "זו לא מידת חסידות, אדם צריך לדעת כי התפילה היא הצינור שלנו אליו יתברך כדי שנוכל לזכות לקבל מידו המלאה והפתוחה את אשר חפצים ונצרכים אנו בחיינו".

הגרש"י בורנשטיין: "דומני כי בעיקר צריך לדבר על הכדאיות של התפילה אין חולק על כך כי אי אפשר להשיג דבר אילולי התפילה. גם בתחילת הבריאה כשכל הבריאה היתה מוכנה בתכלית לא ירדו גשמים ולא התקיימה הבריאה, עד שבא אדם הראשון והתפלל עליהם וביקש מהקב"ה את צרכיו. וכפי המובא בגמרא שהרבה עשו כן ולא עלתה בידם, שאילולי הבקשה והתפילה מרבש"ע לא ניתן להשיג דבר בעולמנו.

ישנו כלל חשוב של רבי איצלה פטרבורגר, שכל המכבד את הבגדים סופו ליהנות מהם, הרי שנאמר כאן כלל יסוד, שיש להחשיב ולכבד את הדבר, ואם האדם מחשיב ומכבד זאת, הוא מתחבר לכך. אנו אומרים בתהלים, כרום זולות לבני אדם', והיינו על תפילה שאם

היא כה גדולה, עד שאין בו הכוח לקום בבוקר ממיטתו לתפילה, אך כשהוא מעלה במחשבתו את הקב"ה בידעו כי קם הוא לשפוך צקון לחשו לפניו יתברך, זה מזרים בו כוחות מחודשים שבאמצעותם הוא מצליח לקום ממיטתו.

הצדיקים, לא זו בלבד שעבודת ד' אינה מעמסה וטורח עבורם, אלא הם מייחלים ומצפים לכך. מקורביו של המשגיח רבי שלמה וולבה זצוק"ל, הבחינו שהוא מקפיד מאד להתפלל תפילת מנחה בשעות הצהריים המוקדמות, אף שהיו לו אפשרויות נוחות להתפלל בשעות מאוחרות יותר יחד עם בני הישיבה.

במענה לשאלת מקורביו, הסביר, שהנהגה זו אינה נובעת מעיקרון מסוים, אלא שלאחר שסיים את תפילת שחרית, הוא מתחיל לחוש צפייה מחודשת לעמוד לפני ד' ולהתפלל אליו, כך שכשמגיע הזמן שאפשר כבר להתפלל מנחה, קשה לו להמתין יותר.

אני ביקשתי פעם ברכה להצלחה ברוחניות, מהמשגיח מרן הגה"צ רבי יחזקאל לוונשטיין זצוק"ל. הוא נתן בי מבט נוקב כאומר: וכי זו היא הדרך הישרה בעבודת ד'?! תכבד העבודה על האנשים...! אך לבסוף, הוא העניק לי ברכה."

הגאון הגדול ר"י אדלשטיין: "בביקורו של המשגיח הגר"א דסלר זצוק"ל באמריקה בשנת תרפ"ט לא היתה בנמצא אכסניה בעלת כשרות הגונה, ונאלץ להתארח בבית רבי יעקב יוסף הרמן זצ"ל מכניס האורחים המפורסם של אמריקה אשר זכה לארח על שולחנו את גדולי התורה המובהקים ראשי ישיבותיה של אירופה התורתית שפקדו את אמריקה בעשותם למען ישיבותיהם.

לא היה לו קל להנות מ'מתנת חנים' כדרישתו של מארחו הרב הרמן, אך לא היתה ברירה בידו. נותרה בידו רק האפשרות להתפלל אל ד' שיזכהו ויאפשר לו להשיב למארחו כגמולו הטוב וכך עשה. תפילתו לא הושבה ריקם וההזדמנות להכיר טובה לרב הרמן לא איחרה לבוא.

כשנתיים לאחר מכן בקיץ שנת תרצ"א כאשר הגר"י הרמן הגיע לאנגליה באופן בלתי צפוי, השעה היתה שעת לילה מאוחרת, והוא נסע תיכף אל מעונו של המשגיח, כשהוא מספר באזניו שזו הפעם בחר שלא כדרכו לנסוע במטוס מלייפציג שבגרמניה לאנגליה ולא

ואחת העבודות היתה לכוון בשמות של שמונה עשרה, והיתה לנו עבודה באיזה ברכה יש שם נוסף ובאיזה לא נאמרה כך, כמו לדוגמא מדוע נאמר בתפילה רפאינו ד' ונרפא, שבה מוזכר שם ד', ואילו בסלח לנו לא נאמר שם ד', זוהי דוגמא של שאלה שיש לעיין בה, ועל ידי העיון והביקוש להבין פירוש המילות ועיון התפילה, יוכל להתקרב יותר לעבודת התפילה ולחוש בנחיצותה לכל אחד מעמנו. כמו כן לדוגמא, במה שכתוב לא פעם בתפילה תיבת 'מהרה', כמו מהרה תצמיח, מהרה לתוכה תכין וכו', ואין מילה הרשומה בכל מקום בתפילה, שהרי אין אנו אומרים סלח לנו מהרה. ושמעתי על כך פעם בשם מרן החתם סופר, שהכלל בכך הוא שדבר המובטח לאדם שיהיה לו כן, ניתן לומר בבקשתו בלשון 'מהרה', אך אם הוא דבר שאינו מובטח לא אומרים תיבת 'מהרה', וזהו שאומרים אנו, מהרה לתוכה תכין, כי מובטח לנו שירושלים תתכונן ותבנה ואנו מבקשים שזה יהיה במהרה. אבל ב'סלח לנו' אין אנו אומרים 'מהרה' כי כבקשה צריך לבקש זאת אבל אינו מוכרח שהקב"ה יאבה לסלוח לנו, ובדבר שאינו מוכרח לא אומרים בו 'מהרה', לכן אני חושב שכמו שמשקיעים הצעירים כיום רבות בלימוד בעיון, שישקיעו לא מעט לומדע"ס אף בעיון בתפילה, וזה יחבר את הלומדים גם לעבודת התפילה כראוי."

הגרש"י בורנשטיין: "כל הספר 'חכמה ומוסר' בחלק השני עיקרו עיונים מתוך הסיודור תפילה, וזה ודאי חשוב לעורר כך וזה יסייע אכן להתחבר יותר לתפילה ולתוכנה.

והעיקר בכך שאם יחדירו לכל אחד כי לא ניתן להשיג שום דבר בלי התפילה, ומצד שני מעלת התפילה שיכולה להביא לו לאדם את כל הנצרך לו בעולם, כפי שרגיל אני לצטט את דבריו המיוחדים של 'השיטה מקובצת', שיודע אני כי מרן הגר"ש רוזובסקי זצוק"ל כשאמרו לו את דברי 'השיטה' בימי חוליו, הוא התרגש מאד מדברותיו של השטמ"ק, אודות מה שהכריזו שלא יודיעו לציבור על ההסתלקות של רבינו יהודה הקדוש, ומדוע עשו כן, ביאר השטמ"ק כי הציבור באותה עת התפלל על רפואתו, ואם ימשיכו להתפלל יוכלו בתפילותיהם אף להחיות אותו, אך אם ידעו שהוא כבר נסתלק מהעולם, לא יתפללו יותר עליו, כי אין מתפללים על תחיית המתים, ומבואר בדבריו שכוח התפילה מצד עצמה יכולה אף להחיות מתים ממש.

אם יתייחסו כך לעבודת התפילה ולא בזלזול חלילה, אם באים דקות ספורות קודם התפילה כדי לכבד את התפילה, ואם מתכוננים ומכבדים את התפילה כראוי, ניתן להתחבר לעבודה מופלאה זו שהיא חשובה לאין ערוך."

מה ניתן לומר על תפילתם של רבותינו שנוכל ללמוד ממנה אף לדורנו אנו?

הגאון הגדול ר"ד יפה: "זכיתי לראות את מרן החזו"א זיע"א ואת מרן הרב מבריסק זיע"א, כשהם קוראים את שמע ומתפללים. שניהם עשו זאת במתינות גדולה, והטעם לזה פשוט. כי עיקר מצוות קריאת שמע היא לקבל על עצמו עול מלכות שמים, ולא די בקריאה גרידא. דודי הגאון רבי אהרון כהן זצוק"ל אמר לי, שפעמים שחולשת גופו

בנובהרדוק היו אומרים אחד הדליק בלילה חמש גפרורים בכדי להפש גפרור אחד שנפל לו... למה לך? מה שנפל נפל. כבר קרתה טעות, אז, תודה ונגמר. למה ללכת בסיבובים... על מה אדם כל כך צועק שמבזים אותו, אוי ואבוי ביזו את האיש "המושלם והנקי מכל", אוי באמת... למה לא תהיה מודה על האמת, כמה מחלוקת וכמה מריבות היה אפשר למנוע בלהיות מודה על האמת

הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל על הכח להודות על האמת

מיד שהוא טועה, רק סובב אותו סביב התוס' בכדי שיבין מעצמו את הטעות). והנה אני רואה שהוא תפס! הרגשתי. אבל הוא לא היה יכול להודות על האמת. אז התחיל והמשיך את הוויכוח בכיוון אחר. הסתובב כמה וכמה דרכים עקומות בכדי להחזיק מעמד על הפשט שלו. ראיתי שזה לא הולך... אז עזבתי אותו". כך סיפר החזון איש. ומי זה היה? זה היה... הידוע. אז, הוא היה עוד בחור. האדם אומר לעצמו - "מה אני יודה?!" אם כן, מה יגידו? אם אודה אז יגידו על הכל שאני לא שווה כלום...". חשבונות... נכנסים גם חשבונות רוחניים שלא כדאי להגיד כי זה יוריד את ההשפעה שלי כרב לתלמידים וכדו'. משה רבינו לא עשה שום חשבונות! אצל גדול עולם רואים בהרבה מקומות את העניין של 'מודה על האמת'.

מספרים על רבי ישראל סלנטר זי"ע שאמר שיעור, וכמובן המטרה שלו באמירת השיעור תורה והדרשות היתה בכדי לפרסם מוסר בעולם. אז רצה שיכירו את גדולתו בתורה בכדי שיקשיבו לו בפרסום המוסר. הוא היה גאון הגאונים ממש. אז פעם אחת הוא אמר שיעור בקובנה ובחור שאל קושיה. הגרי"ס ראה שהוא צודק. חשב רגע... אמר לעצמו: "ישראל ישראל, אתה לומד מוסר", ואז אמר לבחור: "אתה צודק" וירד מהבמה. אחר כך אמר לתלמידים שלו: "היו לי חמישה תירוצים לתרץ לו את הקושיה ובכל אחד מהם הוא היה שבע רצון. ברור לי שהבחור הזה היה שבע רצון. אבל סוף כל סוף

כמה כוחות צריך להיות מודה על האמת, וזאת מפני שאדם לא יכול לחזור ולבטל את מה שהוא אמר, "אם כן, יאמרו שאני סמרטוט". ובאמת מדוע בזה אתה סמרטוט - וכי אסור לומר את האמת?! על מה אדם כל כך צועק כשקוראים לו סמרטוט או שמבזים אותו, אוי ואבוי ביזו את האיש "המושלם והנקי מכל", אוי באמת... בסך הכל קוראים אותך בשמך, זה אתה! אז הפעולה שאפשר לראות, אתה רואה את זה, למה לא תהיה מודה על האמת, כמה מחלוקת וכמה מריבות היה אפשר למנוע בלהיות מודה על האמת. להיות מודה על האמת - זו דרגה הכי גבוהה וזה קשה לכל אחד.

זה לא פלא - אם אצל משה רבינו כתוב בחז"ל: "הודה ולא בוש" - אומרים חז"ל שהוא הלך בכל מחנה ישראל ואמר: "שמעתי ושכחתי". כל כך פשוט! למה לספר סיפורים? הבנים של אהרן הכהן הראו לו שהיתה לו כאן טעות. והוא? - איזה כח... איזו עוצמה - כמה חשבונות היו לו - לא להגיד את זה. דבר ראשון שעולה במחשבה זה הפגיעה בהשפעה של הדיבור של הנביא לכלל ישראל. הלא יתכן ויאמרו: "משה רבינו גם שוכח?" אז אולי יש כאן עניין של האמונה למוסר התורה וזה לא עניין פרטי. חשבונות.

ומה התשובה - אין חשבונות! "ותחסרהו מעט מאלוקים". כל זמן שאדם נמצא בעולם שלנו - עולם החומר - הכל יכול לקרות. ואין כאן מה להתפעל (מטעות של משה רבינו), וזה לא מוריד מהדרגה של האדם. חס ושלום! ה-'שמעתי ושכחתי' של משה רבינו לא הוריד ממנו כלום! זה נקרא האדם - הוא חי על האמת. חותמו של הקב"ה זה אמת. מודה על האמת.

סיפרתי לכם פעם וכדאי לשמוע את זה שוב - היה כאן בבני ברק יהודי בשם ר' זלמן ינקלביץ ז"ל, הוא היה גר בשכנות עם החזון איש בבית הישן בבן-פתחיה. נכנס מישהו לחזון איש - בחור מיישיבת חברון, את השם שלו אתם יודעים אבל אז עוד לא הכירו אותו. וכשהוא יצא מהחזון איש - אמר החזון איש לשכן: "זלמן בוא הנה, אתה ראית את הבחור שיצא הרגע מביתי? כלל - ישראל עוד יסבלו ממנו הרבה" - מה קרה?

אמר החזון איש: "הוא בא והקשה על התוס' קושיה - וראיתי לפי הקושיה שהוא לא יודע את התוס', שהוא לא למד פשט נכון בתוס'. התחלתי לדבר איתו ולדבר איתו... (החזון"א לא רצה לומר לבחור

ידעתי שהוא צודק".

ממה נפשך- נבדוק את עצמינו- עובדים ועובדים על אמת ולבסוף מרמים?! אהה... יש חשבונות? הבל הבלים, אם מודים על האמת, אז את החשבונות והקושיות שחשבת- את זה נשאיר להקב"ה הוא כבר יתריך את הבעיות, זו לא בעיה שאנחנו צריכים לפתור. פעמים זה גופא. אם הולכים- האלוקים עשה את האדם ישר, ראשית כל אל תכניס את היצר טוב באמצע. תהיה מודה על האמת, תאמר "טעית".

אפשר בכמה מילים להשקט ויכוח. הרי חז"ל אומרים (סנהדרין ז.) "אמר רב הונא האי תיגרא (מריבה) דמיא לצינורא דבידקא דמיא כיוון דרווח רווח". המחלוקת יכולה להתרחב עד שהוא בעצמו לא יוכל לסבול את זה. בהתחלה היה יכול לסגור את הסיפור בדבר הכי קטן כמו "טעית".

בואו נראה- למדנו כבר בפרשת קרח- שם אנחנו רואים שהאדם לעיתים נכנס באמביציה כזאת שהוא לא יכול אח"כ להרכין את הראש ולומר: "באמת, השני צודק".

אמירת האמת זה עניין שנוגע גם ללימוד פשט בגמ' עם החברותא, וזה עניין שקשור במהלכים שקורים בבית, וזה גם קשור בהליכות עם חינוך הילדים. רק מה, למה האדם לא נוהג כך, כי חושב שמה יאבד את השלטון. למה שתאבד את השלטון? תלמד מהתורה עצמה.

אנחנו רואים באמת שהתורה לא מחניפה לאף אחד- מה שלא- לא! ומה שכן- כן! אמת. אם צריך אז יהיו גם טענות אפילו על משה רבינו והתורה בעצמה באה לספר וחז"ל מסבירים בלי חשש: אם אדם בא לידי כעס בא לכלל טעות וראיה ממי, ראיה ממושה רבינו... משה רבינו?! כן כן. לא פחות ולא יותר - מהאיש המתנבא באספקלריה המאירה, כמו שהרמב"ם מסביר.

זה אולי פתרון לבעיה, שאם האדם יודע שזה יכול לקרות אצל כולם אז יותר קל לו להיות מודה על האמת. יותר קל. אבל כיוון שהאדם הוא נגוע מ"המחלה" של 'מה יאמר' אז הוא נכשל.

אבל אילו האדם היה עובד על הצנע לכת שעניינו 'לא אכפת לי מה יאמרו' ולחיות את זה. אז היה משיג לכל הפחות את הכיוון- לטעת את ההרגשה הזאת שהמהות שלי לא נקבעת ממסקנות של אחרים. אז היה מרגיש לגמרי אחרת. לכן צריכים לעבוד קצת על האמת.

חותמו של הקב"ה אמת. אם האדם יחשוב וישים לב על עצמו כמה הוא פוחד שיגלו עליו שהוא טועה. שיבדוק את זה ויראה באמת, ר"ל זה ממש ככה. זה אנחנו ויש מקרים שרואים שאדם יכול להפוך עניינים שזה ממש לא מיניה ולא מקצתיה...

בנובהרדוק היו אומרים אחד הדליק בלילה חמש גפרורים בכדי לחפש גפרור אחד שנפל לו... למה לך? מה שנפל נפל. כבר קרתה טעות, אז תזדה ונגמר. למה ללכת בסיבובים.

בשערי תשובה יש עיקרים של תשובה- אבל לכל הפחות הדבר הראשון זה וידוי. הדבר הראשון זה הכרת החטא. "כי יסודות התשובה ג': החרטה והוידוי ועזיבת החטא. החרטה והוידוי בכלל מודה, כי המתודה מתחרט. ואין תשובה פחותה משלוש אלה".

רבינו יונה אומר שכל מה שיעשה, אם אין לו חרטה, ואין לו הכרת החטא, הוידוי גם לא יועיל לו. מה יועיל הוידוי? מה יועיל לו שיתבטל לפני הקב"ה, מה הוא מרויח? הרי זה טובל ושרץ בידו, מה הוא מרויח? זה עוד פעם יקרה... החזרה בתשובה שלימה, רק כאשר האדם יעבוד קצת על עצמו ויאמר אני רוצה להיות אמיתי! ואין זה מענייני איך שיתגלגל העניין, העיקר שאני אצא עם האמת.

אני רוצה לעורר את ההרגשה הזאת- שכל אחד יחשוב, וכל אחד הרי "לב יודע מרת נפשו", הוא יודע את המהלך שלו, את התהליכים שלו בכל מקום. לא מוכרחים כל פעם להיות צודק. לא כל פעם. יש פעמים שהשני גם צודק.

חז"ל אומרים שאילו היה יודע אדם הראשון את כוחה של התשובה, את הכח של ההודאה על האמת, הכל היה מתהפך! הוא שאל אותנו: מה נעשה בדין? אמר לו קין: עשיתי תשובה, ה' עשה לי פשרה. מה אמר קין לקב"ה "גדול עוונתי מנשאת"- חטאתי, הודיתי על האמת והורידו לי חצי. אמר אדם הראשון אוי ואבוי!! לא ידעתי כוחה של תשובה ואמר מיד "מזמור שיר ליום השבת טוב להודות לה".

אבל כששאל אותו הקב"ה למה אכלת מעץ הדעת? היה לו תירוץ- "האשה אשר נתת עמדי". אז למה לא אמרת מה שצריך? היית יכול לומר חטאתי!! יש ראשונים שאומרים שאם היה אומר חטאתי היה נשאר בגן עדן. (שהרי מידת התשובה נבראה לפני בריאת העולם. ולמי היא נבראה? הרי למלאכים בוודאי לא נבראה). - רק מה... אתה מחפש תירוצים? אהה... זה כבר ענין אחר.

לכן צריכים לעבוד קצת על עניין האמת.

(מתוך מגיד דבריו ליעקב')

רוצה להרגיש טעם בלימוד?

יש לנו בשורה בשבילך!

חייג עכשיו **077-222-2666** < שלוחה מס' 3 < 3

יחד איתך נשיג את מתיקות התורה

הי' אחד שהי' לו מזוודה מלאה כתבי הגר"א ולרגע נכנס לחנות וכבר גנבו ממנו המזודה, ולאחר השתדלות מיוחדת כשנמצאה בידי הגנבים [לאחר רבע שעה] כבר הספיקו לשרוף הכל ולא נשאר אף דף אחד

פנינים ממרן הגראי"ל שטיינמן זיע"א על רבותינו גדולי עולם

לכך כנראה שמשמים נגזר כן משום שהדור לא הי' ראוי לכך. סיפר רבינו שראה מעשה נורא על ר' שמואל וינטרויב זצ"ל שכשהי' מתפלל בוילקומיר (בערך בשנת ת"ש) באיזה מקום בביהכ"נ שם, הרגיש כזה עלי' בשעת תפילתו שלא הרגיש בה מעודו כשהתפלל במקום אחר, ואח"כ נזדמן עוד פעם ושוב הרגיש אותה מתיקות ועלי', ונודע לו כי שם למד פעם או התפלל הגר"א ז"ל וזה הי' 145 שנים אחר פטירת הגר"א, והגר"א הי' שם מסתמא חמישים שנה לפני פטירתו, נמצא שזה היה קרוב למאתיים שנה אחרי שהגר"א הי' שם, ונשאר רושם ההוא דהשראת שכינה וקדושה.

שאם ר"ת ישאל אותי בשמים למה לא הנחתי מה אני אענה לו. - על החפץ חיים

החפץ הוסיף בסוף ימיו והניח תפילין של ר"ת ואמר שאם ר"ת ישאל אותי בשמים למה לא הנחתי מה אני אענה לו. והיה אחד שהחליט משום כך להניח לפחות פעם אחת בחיים תפילין דר"ת, משום אותו הטעם.

ושאלו את רבינו למה אחרים לא חששו לכך? והשיב רבינו: אחרים לא חשבו שיוכלו לדבר עם ר"ת.

סיפר רבינו על החפץ חיים שבזמנו כדרכם של הילדים שהיו שובבים, ורצו להרגיז את שואב המים היו ממלאים הדליים מים בערב כדי שיקפא במשך הלילה, ולא יוכל לשאוב מים ולמכור למחרת בבוקר, ויצטרך לעמול קשה לשוב ולרוקן את הקרח שבדליים. הח"ח

המשך בעמוד 29

לאבא של רש"י היה יהלום יקר

לאבא של רש"י היה יהלום יקר והגויים רצו את זה לע"ז שלהם, ולא רצה לתת להם והעדיף לזרוקו לים, אע"פ שהי' לו עי"ז הפסד כספי גדול, וזכה לבנו רש"י שכל היהלומים לא שווים לחלק ממיליארד ממה שזכה האבא הזה.

רבותינו בעלי התוס' - רק בשבת הלכו הביתה

רבינו מרבה לספר שא"א לתאר גדלותם של בעלי התוס', שלא ישנו כל השבוע בביתם אף אם גרו באותה עיר, וישבו ולמדו יום ולילה בביהמ"ד, ולא ישנו על המטה, ורק בשבת הלכו הביתה, אנשים גדולים מיוחדים. ר"ת הי' ראש ישיבה, ר"י הי' ראש ישיבה. ר"ת הי' חריף שאין כמוהו. בישיבתו של ר"ת כל אחד מתלמידיו בעלי התוס' הי' צריך לדעת מסכת אחת טוב מאד, וכך התחיל ר"ת ללמד כשכל אחד מקשה קושיות בחריפות רבה. בעלי התוס' עשו את הש"ס כמרוקחה.

בעלי התוס' ביניהם הראב"ן חתנו של רש"י, הי' תקופה שר"י הי' ראש ישיבה ותקופה ר"ת. היו גדולי עולם. הצדיקה לדרך כותב שבעלי התוס' היו גדולים כאמוראים. יש הרבה דברים שרק תוס' מדברים מכך.

הוסיף רבינו בדורנו עשה כן הגר"ר גדליה נדל זצ"ל שהיה הולך ללמוד כל השבוע בעיר אחרת, וכל ענייני הבית ניהלה אשתו, ולאחר שנפטרה אשתו התפלל איך עשתה זאת, שהיתה כזאת צדקת.

סיפר רבינו שראה מעשה נורא - על רבינו הגר"א

אין לתאר מה שהגר"א זכה, יש משניות בטהרות שרבים כ"כ מתייגעים, והגר"א ממש מאיר את העיניים.

הגר"א בטרם צאתו מביתו למד את המסילת ישרים, ובכלל מאד החזיק מספר מסילת ישרים.

הגר"א רצה לעשות שו"ע ע"פ פסקיו, וראה רמז משמים שלא יעשה, [הטעם אין אנו יודעים, אולי מפני שיש הרבה דברים שזה נגד הפוסקים].

הי' אחד שהי' לו מזוודה מלאה כתבי הגר"א ולרגע נכנס לחנות וכבר גנבו ממנו המזודה, ולאחר השתדלות מיוחדת כשנמצאה בידי הגנבים [לאחר רבע שעה] כבר הספיקו לשרוף הכל ולא נשאר אף דף אחד, לאחר שלא הי' להם צורך בכך וחששו מתפיסה, והטעם

במהלך השיעור, נזקק פעם רבינו לעיין באחת ממסכתות הש"ס, וביקש שיביאו לו את הגמרא מהארון בחדר השיעורים. הגמרות שבארון היו ישנות, ומחמת משמוש רב שנים נמחק הכתוב על גבי שדרתן ולא היה ניכר איזו גמרא היא זו, והבחור שקם להביא את הגמרא השתהה בחיפושו אחר הכרך המבוקש. אחד הבחורים, חד עין וחריף לשון קרא לעומתו מהקצה השני של החדר...

פנינים ממרן הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זיע"א 'כיצד מדברים..'

מאת: הרב יעקב הייזלר

אין זה דרך כבוד לומר 'רב שלוימק'ה'... מה הוא חבר שלך?!

בשיחותיו נזהר היה להזכיר תמיד את הטוב והחיובי, ונמנע היה מלהזכיר ולפרט את הצד השלילי, רק היה אומר על דרך הכלול: "ולחיפך חלילה", כשמתוך ההגן נשמע הלאו.

בהזכירו, למשל, את רבי יוסף שלמה כהנמן, היה מקפיד רבינו לכנותו 'הגאון מפוניבז', ולא כמורגל בפי הכל 'הרב מפוניבז'.

ומעשה היה ושוחח רבינו בסוף השנה עם אחד מתלמידיו שנבחן לישיבה הגדולה דפוניבז. רבינו התעניין בתהליך המבחן, ושאלו אצל מי נבחן. ענה התלמיד: "אצל רב שלוימק'ה" - כפי שהיה שגור כינויו בפי רבים של רבי שלמה ברמן ראש הישיבה. נטל רבינו את ידי התלמיד ותוך שהוא אוחזה בחמימות, אמר לו: "כך לא מדברים. אין זה דרך כבוד לומר 'רב שלוימק'ה'... מה הוא חבר שלך?! נכון, כולם מכנים אותו כך, וזה מתוך חיבה ולא מתוך זלזול חלילה, ובכל זאת אסור!"

ואם לגבי צדיקים טרח אחר התואר המתאים, לגבי שמות רשעים - להבדיל, היה טורח אחר רמז ומענקם את לשונו ונמנע מלהזכיר את שמם. אחד מרחובות ב"ב, שהיה נקרא על שמו של אדם רשע (עד שהוחלף לשמו הנוכחי: 'הרב שך'), היה נזהר מעודו לבל להזכיר את

שם הרחוב, והיה נותן בו סימנים שמתוכם הובן לאיזה רחוב כוונתו.

במהלך השיעור, נזקק פעם רבינו לעיין באחת ממסכתות הש"ס

במהלך השיעור, נזקק פעם רבינו לעיין באחת ממסכתות הש"ס, וביקש שיביאו לו את הגמרא מהארון בחדר השיעורים. הגמרות שבארון היו ישנות, ומחמת משמוש רב שנים נמחק הכתוב על גבי שדרתן ולא היה ניכר איזו גמרא היא זו, והבחור שקם להביא

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

או בטל': 073-7078388

בין השעות 7:30 - 10:30 בערב ★ שיחת חינם

**קשה לך?
זקוק לעזרה?**

המוקד לבני הישיבות מיסודו של איגוד חסידי
הישיבה

דוגמא מחיי חולין לגמרא הק'?! - והנה מתייצב קולו של רבינו, ואומר: "אני מודה לה' שתפסתי את הטעות בזמן, ואני יכול לתקנה כעת, כשכולם כאן. אילו הייתי לא הייתי מתקן זאת עכשיו, הלא היה עלי לחפש את כל אחד ואחד מכם, ולהבהיר לו את הטעות להביא דוגמא שכזו!" (בנו הגרמ"ד שליט"א)

הבחינה הרבנית להפתעתה כי רבינו טעם מעט מהמשקה

מעשה בתלמיד שהתארח על שולחן השבת של רבינו. אל השולחן הוגשה שתיה ממותקת, והנה הבחינה הרבנית להפתעתה כי רבינו טעם מעט מהמשקה, דבר שלא עשה מעודו. לאחר הסעודה כשהביעה באוזניו את תמיהתה, הסביר רבינו: "ישב כאן בחור צעיר, נבוך מעט. מזגתי לעצמי מעט מן השתיה המתוקה, כדי שיחוש בנוח גם הוא למזוג לעצמו ולשתות". ופעם בחג הפסח, בעת הסעודה ישב לידו אחד מניניו, ורבינו הגיש לו מהמצות שלו ואמר לו: "טעם גם מהמצות שלי... זה טעם אחר..." - רבינו הרחוק מכל ענין של 'טעם', ידע להטעים לזולתו. במיוחד הפליא בתודתו ובשבחו את המאכלים המוגשים לפניו. הוא, שלא הבדיל בטעם של אוכל, ומעולם לא התעסק בטיבם של מעדנים, גילה לפתע הבנה מלאה בטיבם של המאכלים... בכל סעודת שבת, היה רבינו פונה לרבנית ומשבח את מאכליה: "השבת, הדגים יצאו טעימים במיוחד". וכשהיו נכדים סמוכים על שולחנם, היה משמיע באוזניהם ובנוכחות הרבנית: "דגים טובים כמו שסבתא מכינה, אין בשום מקום בעולם". וכך היה משבח את החלות שהיתה אופה, או כל מאכל אחר שהכינה או שאחת מבנותיו בישלה.

את הגמרא השתהה בחיפושו אחר הכרך המבוקש. אחד הבחורים, חד עין וחרף לשון קרא לעומתו מהקצה השני של החדר: "זו הגמרא השמנה!" פני רבינו נשתנו באחת, ניכר כי הוא בורר את מילותיו, ואחר שהייה קלה פתח והעיר, כמבקש לתקן את הביטוי הלא-מכובד שנאמר קודם לכן, ואמר בהדגשה: "זו הגמרא הרחבה".

הנה למשל, בבנק, כאשר... ומיד נעצר והשתתק

יום א'. רבינו בוחן כרגיל את תלמידיו על תלמודם שלמדו במשך השבוע העבר. רבינו עובר אחד אחד, בתבונה שואל כל תלמיד לפי רמתו, כדי שיצא מרוצה ויחוש שהוא יודע. והנה אחד התלמידים מתנצל ומבקש שלא להבחן הפעם: "כי לא הספקתי לחזור על החומר". נרתע רבינו לאחוריו ואומר לו: "נו, לא הספקת, בסדר... אין לי טענות. אבל איך אפשר לקרוא לגמרא הק' 'חומר'?! וכי מדובר בידע בעלמא של היסטוריה או חשבון?! הרי זו תורת ה' תמימה! תורת ה', איך אפשר לקרוא לזה 'חומר'?!". והיו הדברים יורדים ונוקבים חדרי בטן, ועשו רושם שאינו נמחק בלב התלמידים. פעם ביקש רבינו בשיעורו להגדיר הגדרה מדויקת בדיני שותפין, והשתמש בביטוי "שיווי זכויות", ומיד חזר בו ואמר: "זו אמנם ההגדרה הנכונה, אבל שלא תשתמשו בזה! הביטוי הזה הפך בימינו לביטוי חילוני...". שוב פעם אחת אירע כיו"ב, כאשר למדו פרק 'איזהו נשך', וביקש להביא דוגמא לענין הנידון, והביא דוגמא מחיי המסחר "הנה למשל, בבנק, כאשר... ומיד נעצר והשתתק. תמחו התלמידים לפשר שתיקתו. לאחר שניות ארוכות ומתוחות, פתח רבינו ואמר ברעד: "אינני יודע איך קרה לי כדבר הזה... להביא

אנחנו מחכים לך

צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

חייגו: 1-800-20-18-18

או בטל': 073-7078388

למדתי בישיבת סלבודקא, והמשגיח זצ"ל היה 'משגיח' במלוא מובן המילה, עם כל התקיפות. התלמידים פחדו ממנו נורא. פעם הוא דיבר על הענין הזה: בחור נכנס ללמוד בישיבת סלבודקא. הוא יודע שבמקום לימוד זה ישנה השגחה והקפדה. מי ביקש ממנו לבוא לסלבודקא? יכול היה ללכת ללמוד במקום אחר שאין השגחה. הוא בא מרצונו וכאילו מניח שוטר על ראשו - את המשגיח שממנו הוא פוחד

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל על ההרתעה שלנו מהיצר הרע

רש"י כתב בתחילת פרשת 'שלח' 'שלח לך אנשים - למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים, לפי שלקתה על עסקי דיבה שדיברה באחיה, ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר'. אם היו לומדים מוסר, אם כאשר ראו את מעשה מרים הנביאה ע"ה ואת ענשה היו מעוררים את עצמם ומתבוננים עד היכן יכולים ה'גדולים' להיענש - לא היה מתרחש איתם כזה חורבן. אוי געוואלד. לימוד המוסר. לא בכדי עמלו גדולי ישראל להחדיר בנו את לימוד המוסר. א שטיקל חובות הלבבות, א שטיקל נפש החיים, א מסילת ישראל. אלו וכיוצא בהם פותחים ממש את העיניים. ספרי המוסר מכניסים אור באדם, והלומד בהם בהתבוננות נעשה אדם אחר. אמש אמר לי יהודי: 'איך אפשר לחיות בלי נפש החיים, הרי מקבלים מושגים אחרים ומחשבות חדשות!' מוסר!

צועקים "הצילו מכבי אש", מיד מגיעים אנשים הסמוכים למקום. וכך היה. חכמי הישיבה באו וראו מה מתרחש. "אתו רבנו. אמרו ליה: כסיפתנין [ביישת אותנו]. אמר להו: מוטב תיכספו בי עמרם בעלמא הדין, ולא תיכספו מיניה לעלמא דאתי" - טוב לי ולכם שתתביישו איתי בעולם הזה, מאשר שנתבייש יחד בעולם הבא [כי בזכות הצעקות והאנשים שבאו, הוא נמנע מעשיית העברה]. כאן, רבותי, יש מקום לעיון.

למדתי בישיבת סלבודקא, והמשגיח זצ"ל היה 'משגיח' במלוא מובן המילה, עם כל התקיפות. התלמידים פחדו ממנו נורא. פעם הוא דיבר על הענין הזה [שפוחדים ממנו] במבט מוסרי, וכה אמר: בחור עומד, מדבר באמצע ה'סדר' - מפטפט עם החברותא שלו או עם מישהו אחר, והנה עובר המשגיח אימה ופחד נופלת עליו, והוא מתיישב ללמוד. לכאורה מוגנה מאד, כלום רק מבן אדם אתה מפחד? מהקב"ה אינך מפחד?! אנחנו יודעים את הגמרא האומרת, מה ההבדל בין גנב המשלם כפל לגזלן שרק מקים: "והשיב את הגזלה"? ההבדל הוא, שגנב מחשיב בן אדם כביכול יותר מהקב"ה. הוא מפחד לגנוב באמצע היום, שמא יראוהו בני אדם ועושה מעשו במחשך הלילה, ומהקב"ה הרואה אותו גם בלילה אינו פוחד. אנשים

מורי ורבותי, הבה נלך עוד פסיעה, נאך א טראפלע (עוד טיפה). בגמרא (ברכות כב ע"ב) מסופר, שתלמידי רבן יוחנן בן זכאי ביקשו ממנו: "רבניו, ברכנו". אמר להם: יהי רצון שתהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם". אמרו לו תלמידיו: "עד כאן?" - אמר להם: "ולוואי! תדעו, כשאדם עובר עבירה אומר: שלא יראני אדם". אדם הנמצא בתאוה של איזו עבירה שלא תהיה, ה' ירחם, ולפתע מגיע בן אדם - גמרנו, הוא עוזב את העברה. ממש כך - כאשר אדם נכנס הכל נראה אחרת. פעם שמעתי מהצדיק רבי דן סגל שליט"א: לפעמים אדם נתון בכעס גדול, והוא רותח כמו אש. פתאום נפתחת הדלת, נכנס מישהו... מיד משתרר שקט מוחלט. מה קרה? הרי לא היה מי שיכול להשקיט אותו, הוא כעס כאש להבה ובער עד לב השמים, והנה רק נפתחה הדלת והוא נרגע כאילו לא ארע דבר... הכיצד? פשוט מאד: היהודי הכעסן אינו רוצה שיראו אותו בכשלונו. באמת מוראדיגע זאך.

כעס הוא רק דוגמא אחת, וכך הם פני הדברים בעבירות אחרות. ידוע המעשה המובא בגמרא (קידושין פא ע"א) ברבי עמרם חסידא שביקש לעשות עברה. הוא הבין את הצרה הגדולה שנמצא בה, מיד התחיל לצעוק: "נורא בי עמרם!" - בוערת אש בבית עמרם! כאשר

ואני נותרתי לבדי, במדבר. צעקתי שם כפי שלא צעקתי מעודי. הלב שלי נפתח לגמרי והרגשתי קרבת ה' מיוחדת. התייפחתי, ודמעותיי נפשכו כמים. הקול אל ה', הדהד ברחבי המדבר - בצעקה אדירה מקירות הלב, ובעיניי נראה היה כי היא מהדהדת מסוף העולם ועד סופו.

הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל - איך מתפללים להקב"ה

שררו יחסי קרבה חמים, קיבלה תשובה שלילית מהנהלת התלמוד תורה שאליו רשמו את בנם הקטן. אם המשפחה באה לבקש מהרב שיפעל לשינוי ההחלטה, ורבי שמשון נענה לה, ערך מכתב פנייה אל מנהל אותו תלמוד תורה ומסר אותו בידה. אפס, בבואה עם האיגרת השלוחה סירב המנהל אפילו לפתחה. "אין לי מקום", השיב בנחרצות ולא אפשר עוד פתחון פה בעניין.

מה נותר לה לעשות? היא שבה אל ביתו של הרב, כאל עוגן ההצלה האחרון, אולם למרבה האכזבה פכר רבי שמשון את ידיו אין אונים, כאומר: מה יכולני עוד לעשות, ואך זאת היה מוכן לומר, שאל לה להתייאש מן הרחמים ועליה להמשיך ולהתפלל לביטול רוע הגזרה. למעשה, היתה זו תגובה חריגה מצדו, שכן נושא זה של שיבוץ תלמידים במוסדות החינוך, היה בפרט קרוב ללבו והוא פעל אודותיו בנחישות ובעקביות למעלה מכוחותיו במסירות הנפש, כך שלאם הכאובה לא היה כל ספק כי הוא 'הפוך עולמות' למען בנה, והנה אף תקווה זו התנפצה בפניה זה עתה, ומאין יבוא עזרה? נסערת כולה יצאה האשה מביתו מתקשה להכיל את הצער. בפנים שטופות דמע ירדה את מדרגות הבניין, ומלבה השבור בקעה התחילה: "עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ".

ויהי אך הרחיקה קמעה מן הבית, והנהי ורד רבי שמשון וממהר לעבר אותו חיידר שהשיב אתה בקשה ריקם. הוא נכנס לחדרו של המנהל, דיבר עמו קשות, טען מה שטען, ולא זו משם עד שבאותו מעמד התקבל הילד - שכיום כבר צמח והפך לאברך יקר ונכבד. רק בדיעבד, משנודעו הפרטים הללו לאשה, הבינה שבכוונה תחילה

הנה מעשה שהיה:

אחת מבנותיו שתיבלט"א, של רבי שמשון פינקוס זצ"ל עמדה פעם בנערותה בזווית החדר והתפללה. בפסעה את שלוש הפסיעות של "עושה שלום במרומיו", פנה אליה רבי שמשון ושאל: "הגידי עם מי דיברת?"

- "לא דיברתי עם אף אחד", הגיבה תוהה אם בלי משים נכשלה חלילה במציאות המופרכת של דיבור באמצע תפילת שמונה עשרה...

- "אבל עם מי דיברת?" לא הרפה אביה.

- "אבא", השיבה, "לא דיברתי עם אף אחד, רק התפללתי".

- "אבל עם מי דיברת?"...

לפתע, הלמה בה ההכרה שאותה ביקש רבי שמשון לחדד באוזניה, תמחה על עצמה כיצד לא חשבה על כך קודם לכן. אמנם כן, היא 'רק' התפללה, ודיברה עם הקב"ה.

נושא התפילה היה מן היסודות שעליהם הושתתה עבודתו הרוחנית של רבי שמשון. כפי שהעיד על עצמו פעמים רבות, חש הוא גם חובה מתוך תחושת שליחות לעשות 'מהפכה' בעניין התפילה, והוא שהביאו לכתוב את הספר "שערים בתפילה" מתוך עמל ויגיעה של עשר שנים... את ספרו זה כתב בתמצית דמו, ובו ניתן לקבל מושג על פנימיותו של מחבר הספר ולנגוע מעט בהשגותיו בתפילה

כותב רבי שמשון, "שהתפילה היא: לדבר עם השם יתברך, באופן הכי פשוט שיכול להיות. והכל מתחיל עם האמונה הנכונה - היא הידיעה הפשוטה והעובדתית שיש הקב"ה, כמו שיש שולחן ויש כיסא - יש הקב"ה. לא מפני שזה מעלה לדעת שיש, ולא מפני שאם לא יודעים זה שפלות או אפיקורסות או כל כינוי אחר, אלא רק מפני שעובדה היא - שיש, ותו לא מידי. וכיון שיש - אפשר לדבר אתו, אפילו שאין בכך חוויה רוחנית...!" כיצד היא הדרך לרכוש השגה יסודית ובסיסית זו שהיא עצם הלז במעשה התפילה? על ידי שמתייחסים אל התפילה בפשטות ובחוש, כדיבור עם הקב"ה "לפני ה' ישפוך שיחו".

אלא על אבינו שבשמים

משפחה פלונית מבני הקהילה באופקים, שבינה לבין הרב והרבנית

"הבה נרד למטה", מבקש ממנו ר' שמשון, ומזמין אותו להיכנס אל הרכב החונה בסמוך. המנוע השמיע נהמה חרישית, והמכונה החלה עושה דרכה בינות לבתי העיירה החשוכים, בדרכה החוצה. מראה הבתים הישנים התחלף עד מהרה במראות של נוף מדברי, טיפוס לערבות הנגב. עלטה סמיכה עטפה את כל היקום מסביב, ורק קולם החדגוני של הצרצרים קרע את הדממה. כעשר דקות נמשכה הנסיעה, עד שרבי שמשון עצר באחת בצד הדר, ויצא מן הרכב. האברך אחריו.

"אתה רואה מכאן את אופקים?" הוא שאל אותו.

- "אורות כתומים קטנים", משיב האברך.

- "אתה חושב ששומעים אותך מפה?"

- "ודאי שלא".

"אז תצעק לרבונו של עולם", אמר לו הרב, "ותכף אראה לך כיצד".

"טאטע, טאטע! א-ב-א, א-ב-א!" זעק רבי שמשון בקול מר. ורק הד

עמום השיב לעומתו בקול מתגלגל: א-ב-א...

- "נראה לך שמישהו מלבדך שמע אותי?"

- "לא".

- "אז כעת תצעק כך אתה", הורה לו (- בלי חשש שאי מי - מלבד

הקב"ה - ישמע אותך), "תבכה אליו, תשוחח עמו ותפרוק את כל

מה שעל לבך. הוא שומע אותך והיחיד שבאמת יכול לעזור לך.

אבוא לקחת אותך בעוד כחצי שעה", הפטיר לעברו בעודו מתרחק

מן המקום, מותיר אותו לבדו. עם הריבונו של עולם...

"אט אט נעלמת המכונית מעיני בעיקולי הדרך", מתאר האברך

בעל המעשה, "ואני נותרתי לבדי, במדבר. צעקתי שם כפי שלא

צעקתי מעודי. הלב שלי נפתח לגמרי והרגשתי קרבת ה' מיוחדת.

התייפחתי, ודמעותיי נפשכו כמים. הקול אל ה', הדהד ברחבי

המדבר - בצעקה אדירה מקירות הלב, ובעיניי נראה היה כי היא

מהדהדת מסוף העולם ועד סופו.

לאחר פרק זמן שב רבי שמשון למקום, שולח מבט מתבונן על פניו,

ושואל: "נו, איך היה? דו האסט ארויסגעשריגן? (- האם זעקת?)

נראה לי שעדיין לא מספיק, אני נוסע מכאן שוב, ועכשיו תקרא אל

ה' בחזקה, מקירות הלב - וה' יענך"...

השיב לה כפי שהשיב, כדי שתהא תפילתה אל ה' מעומקא דליבא, בהרגשה שאין לה על מי להישען אלא על חסדיו ית' לבדם, כאשר אפילו טוב לבו של הרב מוסר נפשו לטובתם של בני הקהילה - אינו עומד לימינה. עם תפילה כזו - שחזקה עליה שאינם שבה ריקם - החיש רבי שמשון את פעמיו אל הת"ת, והצליח להפוך את ההחלטה הנחרצת על פיה.

צעקה בלב המדבר

והיסוד הזה המשיך וליווה אותו בכל ימי חייו, הן בתפילותיו שהיו כולן בהשתפכות הנפש, בזעקה וברעדה, והן בהנחילו לאחרים מטוב טעמה וסודותיה:

מקום מיוחד כמו התבצר לו בקרבו, עבור אלו שלא זכו להיפקד בפרי בטן שאת משאם הכואב נשא על לוח לבו תדיר, ואף בעבודתו בימי הדין של ראש השנה, נטלה בקשת הרחמים עבורם חלק מרכזי, בין אלו שזכר מעצמו, ובין כאלה שלא ידע, אך ביקש מאחרים להביא אליו את שמוותיהם.

ערב אחד נשמעו נקישות על דלת ביתו, ובפתח ניצב אברך חשוך בנים מן הקהילה, שזה מכבר התגלגל מרופא לרופא וחיזר אחר רפואה למכתו, וללא הועיל. במר נפשו עלה אל בית הרב להתייעץ ולשפוך את לבו בפניו, כשדמעתו על לחיו והנחמה ממנו והלאה. "אינני יודע מה אומר ומה אדבר בבית, לרעייתי הכאובה", אמר.

"ר' פלוני", קרא אליו הרב, "צום רבונו של עולם האסטו שוין געשריגן - האם לרבונו של עולם כבר צעקת?" "ודאי", השיב הלה, בהשתוממות על עצם השאלה, "כל הזמן אני מתפלל".

אבל רבי שמשון לא התכוון לזאת, ושב לשאול: "האם קראת בחזקה, צעקת? האם פנית אליו מקירות לבך - האסטו געשריגן?" ובעוד איש שיחו תוהה ונבוך, הפתיע אותו רבי שמשון בבקשה הבאה: "לך עתה, ושוב נא לביתי באמצע הלילה..."

באמצע הלילה? התפלא הלה. מדוע עליו לבוא דווקא בשעה כה בלתי שגרתית? אבל אם הרב מבקש, הוא אינו שואל שאלות. באישון ליל, נקש בעדינות על דלת ביתו של הרב מצפה לדעת מה סומנת בחובה הזמנה זו.

המשך בעמוד 31

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

או בטל': 073-7078388
בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב ★ שיחת חינם

קשה לך? זקוק לעזרה?

מוקד ימי הישיבות מיסודו של ארגון ישיבות
הישיבה

קבוצת נערים ואני ביניהם, נשלחנו למעונו של כומר באחד הכפרים. לאחר מחברי היה סידור בתרגום אנגלי, ושכחו על השולחן בחדרו של הכומר. הכומר פתחו, והתחיל לקרוא בתרגום האנגלי. לפתע שמענו צעקות רמות. נחרדנו. הכומר הגיע, עיניו מזרות אימה, קצף על שפתיו. מה קרה, הגיע לברכת "שלא עשני גוי"..

ראב"ד העדה החרדית מרן הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א - ומי כעמך ישראל

"לא, לא. ודאי שלא", נחרד הכומר והתפייס. ביקש סליחה על התפרצותו, ואף העמיד לרשותנו את מטבחו, שנכשירו כרצוננו...

בהיותי ביוהנסבורג, בא לפני זוג. הבינו שהתורה אמת ויש לנהוג לפיה. אבל הם מתקשים לנטוש את ארחות חייהם, מבקשים לעשות כן קמעה קמעה. אמרתי להם: ראו, בפסח מצרים נצטוונו "ואכלתם אותו בחיפזון", וזו מצוה שאינה נוהגת לדורות. ומדוע, כי כאשר מתעורר באדם הרהור תשובה יש לו להאחז בו בחיפזון, שאם לא כן יועם ויתפוגג. רק לאחר שיעשו את הפסח בחיפזון ויצאו ממצרים, יוכלו להמשיך בבנין איטי ויסודי, צעד אחר צעד... ועל כך נאמר: "כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה", קרבן ראשית תקריבו אותם לה" (ויקרא ב, יא). והינו שהשאור והדבש שניהם מורים על הקיצוניות. השאור הוא הקיצוני שבחמץ, והדבש הוא הקיצוני שבמתוקים. ואין זו הדרך הרצויה לפני ה'. אבל "קרבן ראשית", כלומר בתחילת דרכו של האדם כשחוזר בתשובה, אדרבה ראוי להשתמש בקיצוניות, ואחר כך ישוב לדרך הממוצעת. אמנם אי אפשר לקבוע בזה כלל לרבים, ובכל שאלה יש להתיעץ עם רבנים מובהקים.

בסערת מלחמת העולם, כאשר לונדון הופצצה ללא הפוגות, פיזרה הממשלה את הילדים בכפרים, למלטם מהסכנה ומהחרדה. קבוצת נערים ואני ביניהם נשלחנו למעונו של כומר באחד הכפרים. לאחר מחברי היה סידור בתרגום אנגלי, ושכחו על השולחן בחדרו של הכומר. הכומר פתחו, והתחיל לקרוא בתרגום האנגלי. לפתע שמענו צעקות רמות. נחרדנו. הכומר הגיע, עיניו מזרות אימה, קצף על שפתיו. מה קרה, הגיע לברכת "שלא עשני גוי"..

צרח: "אנחנו מצילים אתכם ואתם מתייחסים אלינו בכזה זלזול, מודים בכל יום לאלוקים שלא עשה אתכם כמונו! תחזרו ללונדון, להפצצות, הלואי ותפגעו! היטלר צודק", עפר לפיו... ניגשתי אליו. האמת, נדרש אומץ לשם כך. שאלתי: "האם אוכל להסביר?!"

ענה בכעס: "אין מה להסביר, הדברים כתובים שחור על גבי לבן!" אמרתי: "אמנם כן, אבל לא קראתם עד הסוף". הכומר העיף מבט בסידור שבידו: "ודאי קראתי עד הסוף. זה סוף המשפט".

אמרתי: "אמנם כן, זה סוף המשפט, אבל לא סוף המקבץ. בהמשך מברכים את הבורא שלא עשאנו אשה. כסבור אתה שהיהודים אינם מכבדים את נשותיהם? ובכן, דע לך שבתלמוד נאמר שלעולם יאהב אדם את אשתו כגופו וכיבדנה יותר מגופו! והלא לפני מתן תורה הקדים משה רבינו את הנשים לגברים, והן יסוד הבית היהודי"... הכומר היה מבולבל, והחברים סביבי היו מתוחים. הכומר שאל: "אז איך אתה מסביר זאת?"

אמרתי: "פשוט מאד. כשברא הבורא את עולמו, חילק תפקידים שונים לקבוצות שונות. לגברים תפקידם, והוא קשה יותר מתפקיד האשה. לקיים יותר מצוות, ללמוד תורה, ולנשים תפקידן והוא אכן קל יותר מצד אחד, אבל אנו הגברים מודים לבוראנו שחוייבנו במצוות יתרות ובלמוד התורה וזכינו לתפקיד החשוב יותר.

כיוצא בכך, בברכת "שלא עשני גוי". לגוי תפקידו, ישוב העולם, ואין לזלזל בו. אבל מצד שני אינו מחוייב במצוות כישראל, ואינו מצווה בתלמוד תורה, ואנו מודים לבוראנו שבחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו, והשית עלינו תפקיד קשה יותר אך מכובד יותר. אמור נא בכנות, ההיית רוצה להתחייב בכל תרי"ג מצוותינו?!"

והנה באחד הימים בעת שלמד רבי דוד עם הילדים בהיחבא, לפתע נכנס פנימה שוטר, ונדהם לגלות חבורת תלמידים לומדים תורה מפי רבם בהתלהטות ובשמחה כבימי שגרה. זעמו וכעסו של השוטר גברו, הוא התקרב אל אחד הילדים, תפס בזרועו והחל למושכו החוצה. רבי דוד ניתר ממקומו כנשוך נחש, ניגש אל השוטר

הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א עם סיפורים מיוחדים על העמלים בתורה

בכל מאודו לימדו תורה והטעימו מטעמה הערב, ועד סוף ימיו אחז את רבי דוד כרבו.

והנה באחד הימים בעת שלמד רבי דוד עם הילדים בהיחבא, ואחזו בעיצומה של סוגיא, לפתע נכנס פנימה שוטר, שככל הנראה עבר באקראי סמוך למקום המחבוא ושמע קול תורה בוקע ממנו. מה מאוד נדהם לגלות חבורת תלמידים לומדים תורה מפי רבם בהתלהטות ובשמחה כבימי שגרה.

זעמו וכעסו של השוטר גברו, הוא התקרב אל אחד הילדים, תפס בזרועו והחל למושכו החוצה. רבי דוד ניתר ממקומו כנשוך נחש, ניגש אל השוטר ו...העניק לו סטירת לחי מצלצלת שהדיה נשמעו היטב בכל פינות החדר.

דממה השתררה במקום. התלמידים היו בטוחים כי כעת יכוון השוטר את נשקו לכיוונו של רבי דוד ויקפד את חייו באחת מבלי למצמץ. אלא שלמרבה הפלא התייצב השוטר על עומדו, תפס את רגליו וברח מהמקום בבושת פנים.

תגובה כה אמיצה מצידו של רבי דוד היתה מסוכנת ביותר, אחרים הגדירו אותה כמעשה התאבדות ממש. אך ככל שנקף הזמן שיערו כי האומץ הרב שהפגין רבי דוד מול השוטר, גרם לו לחשוש לשוב לשם פעם נוספת, וכנראה גם התבייש לדווח לחבריו על המקרה המביש שאירע עימו. היתה זו הבושה הגדולה ביותר עבורו לספר

נפתח בסיפור מדהים שהיה חביב מאוד על מרן ראש ישיבת פונוביז' הגרא"מ שך זצ"ל, וסופר על ידו בכמה הזדמנויות: תקופת הקנטוניסטים, ימי שלטונו של קיסר רוסיה - הצאר ניקולאי הראשון ימ"ש, היו ימי סבל ועינוי מתמשכים ליהודי רוסיה ונחרטו בהסטוריה לשימצה. הוא הנהיג את שלטונו בעריצות נוראה ואכזריות רבה, בעיקר כלפי היהודים. בשלושים שנות שלטונו נחקקו קרוב לשש מאות חוקים שכוננו בשם 'תיקון היהודים', מטרתן היתה איפוא שקופה וברורה, להקשות על היהודים את שמירת התורה והמצוות, לערער את אמונתם ולהמעיט את מספרם על ידי המרת הדת בכפיה.

גולת הכותרת היתה גזירת הגיוס החובה שהשית על היהודים, שהיתה גזירה קשה ונוראה במיוחד. הצבא העמיד מראש מכסה מסויימת של ילדים אשר הקהילה היהודית אמורה להציב מתוך שורותיה לגיוס, ומכיון ששום משפחה לא הסכימה כמובן לנדב את ילדיה למילוי המכסה, שלח הצבא פלוגות שוטרים לחטוף ילדים רכים מזרועות הוריהם בצורה אלימה וזוועתית היישר אל מלתעות הצבא. שם נאלצו לשרת למעלה משני עשורים, תוך ניתוק מוחלט מחיי הדת, ותחת תכתיבים ואימונים קשים. רבים מהם לא שרדו בחיים, ואחרים שכן שרדו כמעט כולם נהפכו לנוצרים בעל כרחם, כששום לחלוחית של יהדות לא נותרת בהם.

בתקופה ההיא חי יהודי גאון וצדיק נשגב, בשם רבי דוד. כינו אותו "רבי דוד בלינדער" ["רבי דוד העיוור"], כי מיום עומדו על דעתו לא הביט חוץ לד' אמותיו, והיה פרוש בתכלית מענייני עולם הזה. עני מרוד היה, ולמרות זאת את כל כוחו, מרצו וחיותו נתן להרבצת תורה לתלמידים. סיפורים מפעמים אודות גיעתו בתורה ויראת השמים הצרופה שבעבעה בו נכרכו בשמו.

רבי דוד לא הסכים בשום פנים ואופן להסתגל למצב, ועשה ככל יכולתו להציל נשמות ישראל מרדת שחת. בחירוף נפש למד עם תלמידיו במערות ובמרתפים, ביניהם עם תלמידו חיים הלוי סאלאוויצ'יק, מי שעלה ברבות הימים לשמש פאר כרבה של בריסק ולמאורן של כל בית ישראל. רבי חיים נולד בשנת תרי"ג בעיצומן של הגזירות, בשלהי כהונת הצאר ניקולאי הראשון ימ"ש ותחילת שלטון בנו אלכסנדר השני ימ"ש. רבי דוד התמסר אל תלמידו זה

ועל ידי מעשה בני ישראל בתורה נותנת להם חיים בעולם הזה גם כן. ועל זה מסר לנו הקדוש ברוך הוא את התורה, שעל ידיו יתפשט הארת התורה גם בעולם הזה".

כלומר, אם האדם יחשוב לעצמו: כיצד דורשת ממני התורה שאשים את עיקר חיותי ברוחניות כשהמציאות היא בדיוק להיפך - עיקר חיותי היא מגשמיית? הרי למעשה אני אוהב ממון ורודף אחר השגתו או אחר תאוות שונות אחרות פי כמה וכמה מאהבתי ורדיפתי אחר לימוד התורה וקיום המצוות? וכיצד אצליח להגיע למדרגה כזו? על זה משיב ה'שפת אמת' כי החיצוניות מעוררת את הפנימיות: "ובאמת זה תלוי בעבודת האדם כפי מה שעושה עיקר מתורה ומצוות... ועל ידי מעשה בני ישראל בתורה נותנת להם חיים בעולם הזה גם כן".

כלומר, כאשר האדם עובד על עצמו לייקר בעיניו את התורה והמצוות, להלהיב את רוחו בערכם ורום מעלתם, ומתאמץ לעשותם בחיות ובהתלהבות, בתחילה אמנם לא ירגיש בתוכו את השינוי המיוחל, אולם בחלוף הזמן יושפע מהארת התורה ויחוש חיות מיוחדת, חשק ושמחה בעבודת השם, וברבות הזמן אף יהיה מסוגל להגיע לכדי דרגה כזאת, שכאשר יקטעו אותו באמצע לימודו, או כאשר ירצו למנוע ממנו לקיים מצוה, יחוש כי מפסיקים את חיותו. כמו שהתבטא רבי דוד בלינדער בכנות באוזני ה'בית הלוי': "וכי מה הוא חשב שניתן לו להפסיק אותנו באמצע החיים?!". כי לידו התורה היא עצם החיים, ואיך יאפשר למאן דהו להפסיק את שירת חייו כאחת.

כך כתב ה'מסילת ישרים' (פרק ז בביאור חלקי הזהירות): "ואמנם, התבונן עוד, שכמו שהזריזות הוא תולדת ההתלהטות הפנימי, כן מן הזריזות יולד ההתלהטות. והיינו, כי מי שמרגיש עצמו במעשה המצוה כמו שהוא ממהר תנועתו החיצונה, כן הנה הוא גורם שתבער בו תנועתו הפנימית כמו כן, והחשק והחפץ יתגבר בו וילך. אך אם יתנהג בכבדות בתנועת איבריו, גם תנועת רוחו תשקע ותכבה. וזה דבר שהנסיח יעידהו. ואמנם כבר ידעת, שהנרצה יותר בעבודת

בצבא כי טעם מנחת זרועו של 'יהודון עלוב' והושפל על ידו. כך שבאורח נס למעלה מדרך הטבע הסתיים הסיפור ללא כל תגובה. מאוחר יותר פגש מרן ה'בית הלוי' מבריסק זצ"ל, אביו של רבי חיים, את המלמד רבי דוד, ושאלו בפליאה ובהשתוממות, כיצד היתה בו תעוזה כה רבה לסתור לשוטר הרי הוא סיכן בכך לא רק את עצמו אלא את כל יהודי רוסיה?

השיב רבי דוד כמצטדק: "האמת שלא התכוונתי לנהוג כך מראש, אלא פשוט השוטר נכנס כשאחזנו בעיצומה של קושיית התוספות... וכשהוא החל לגרור את הילד החוצה הייתי ממש באמצע להסביר לתלמידים את עומק הקושיא... וכי מה הוא חשב שנאפשר לו להפריע לנו באמצע דברי התוספות? מה הוא חשב שניתן לו להפסיק אותנו באמצע החיים?!".

סיפור מופלא זה מהווה המחשה נפלאה וחייה, לדבריו הנשגבים של הרבי הקדוש בעל ה'חידושי הרי"ם' מגור זצ"ל. אשר הביא בשמו נכדו הגדול הרבי הקדוש בעל ה'שפת אמת' מגור זצ"ל בספרו (דרוש לשנת תרמ"ז):

"ומפי אדוני מורי זקני [החידושי הרי"ם] ז"ל שמעתי: אשר יעשה אותם האדם וחי בהם - שיניח האדם עיקר החיות בתורה ומצוות!". ומוסיף ה'שפת אמת' הסבר לדברי זקנו: "ויש להוסיף על זה כי באמת על ידי זה 'וחי בהם', כי התורה נותנת חיים לעושיה בעולם הזה ובעולם הבא, וכמו הרשעים שעיקר רצונם לחיות כדי להנות מעולם הזה, לכן כל חיותם על ידי אכילה ושתייה, כך אצל הצדיקים שעיקר רצונם לחיות כדי לקיים מצוות ה' ותורתו, לכן התורה והמצוות הם החיים שלהם... ואמרו הז"ל 'ללכת בהם' - עשם עיקר ולא תעשם טפל".

כיצד יצליח האדם להשים את תורתו ומצוותיו עיקר וענייניו הגשמיים טפל? מומשיך ה'שפת אמת' וכותב: "ובאמת זה תלוי בעבודת האדם כפי מה שעושה עיקר מתורה ומצוות. אז התורה נותנת לו חיים גם בעולם הזה, וזהו שכתוב 'אשר יעשה אותם האדם' ואז 'וחי בהם'. כי התורה עיקרה למעלה והיא כוללת כל העולמות.

המשך בעמוד 29

צוות מורחב של 'מוקד הישיבה'

לעזרתך בכל ענין ונושא

1800-20-18-18

או בטל' 073-7078388 * השיחה חינם

המוקד פעיל בימים א-ה, בין השעות 19:30-22:30

קשה לך?
מרגיש לבד?

כולם היו בטוחים שבישיבה הוא יפרח ויגיע לגבהים חדשים. פעם אפילו שמע את סבא שלו לוחש על אוזנו של אביו: "הבן הזה עוד יהיה תלמיד חכם גדול". הוא שמר את הדברים בלבו, וידע שיש לו את היכולת להצליח בלימודו בסייעתא דשמיא. אבל מאז שהוא נכנס לישיבה הוא מרגיש ש"זה לא זה"

**אם היו בני אדם מרגישים... איך נרגיש במתיקות וערבות התורה?
מה חסר לבחורים הצעירים ויראי השמים, לשמוח עם התורה הקדושה?**

ישראל וייס

ישראל יושב על יד הגמרא הפתוחה. מבטו נח על החלון שבקדמת בית המדרש. וילון רחב מידות מכסה את החלון, אך חרך קטן שנותר בין שני חלקיו, אפשר לראות את השמים ההולכים ומתכהים. עוד מעט יגיע הסדר אל סיומו.

הוא מעיף מבט בשעון הקיר הקבוע על גבי הכותל הדרומי של בית המדרש, ולומד על כך שבעוד פחות מרבע שעה יגיע הסדר אל סיומו. אנחת רווחה בלתי רצונית בוקעת מקרבו. הוא מתבייש בה, באותה אנחה. 'מה זה מלמד עלי' חושב ישראל לעצמו, 'האם זה אומר שאני לא אוהב ללמוד גמרא?... כנראה שכן...!'

מי היה מאמין... מי שיער ומי פילל שישראל ישמח כל כך על כך שזמן ארוחת הערב הולך ומתקרב בצעדי ענק.

ב'חיידר' הוא היה המצוין שבחבורה. ראש חזק יש לו. במבחנים תמיד הציגים היו יוצאי דופן. הוא הבין בלי שום קושי את ההסברים של המלמדים, ובשעות הערב היה חוזר בשמחה על תלמודו.

כולם היו בטוחים שבישיבה הוא יפרח ויגיע לגבהים חדשים. פעם אפילו שמע את סבא שלו לוחש על אוזנו של אביו: "הבן הזה עוד יהיה תלמיד חכם גדול". הוא שמר את הדברים בלבו, וידע שיש לו את היכולת להצליח בלימודו בסייעתא דשמיא.

אבל מאז שהוא נכנס לישיבה הוא מרגיש ש"זה לא זה". כן, הוא עדיין מבין את הגמרא ברוך ה'. הוא זוכר את הנלמד, ויכול לשנן דפי גמרא שלמים בלי שום קושי. אם תשאלו אותו, תראו שהוא יודע את הגמרא יותר טוב מכל בחור אחר בישיבה.

ובכל זאת, העיקר חסר מן הספר. הוא מרגיש שהלימוד קשה עליו. הגמרא מונחת לפניו והוא לא מרגיש שום משיכה ללמוד בה. עושה את המוטל עליו, ותו לא.

קול זמזום חרישי חולף על יד אוזנו: "אם היו בני אדם מרגישים", בלי משים הוא מצטרף אל הניגון, "אם היו בני אדם מרגישים... את מתיקות וערבות התורה, את מתיקות וערבות התורה... היו, היו, משתגעיעיעים ומתלהטים אחריייהההה! היו, היו, משתגעיעיעים ומתלהטים אחריה!!!"

מילותיו הנצחיות של רבינו האור החיים' הקדוש דוקרות את לבו וצורבות בשרו כמכוות אש. אם היו בני אדם מרגישים... אם רק הייתי מרגיש... אבל למה? למה אני לא מרגיש אפילו לא מעט מזעיר מאותה הרגשה של מתיקות וערבות התורה???

למה?!

מה קרה לי?

הרי לא ייתכן שהתורה אינה מתוקה. אני מאמין בדברי הנביאים, והכתובים, אני מאמין בכל מילה שיצאה מפיהם של חז"ל הקדושים, והם העידו במאות מקומות בתורה שבכתב ובתורה שבעל פה שהתורה מתוקה היא בפי ההוגים בה. אז למה רק אני לא מרגיש את זה?

התיאור שקראתם לעיל הוא דמיוני כמובן, כותב השורות כרה אותו ממרחבי הדמיון העשיר שבו חנן אותו בורא כל עולמים. אבל זהו גם תיאור אמיתי עד כאב. הוא מתאר במדויק את מה שחולף בראשם של אינספור בחורים בשעה שהם יושבים על יד הגמרא בסדרים הארוכים. מתאמצים ללמוד. למה הם צריכים בכלל להתאמץ? התורה אמורה להיות מתוקה וערבה

בפיהם. עוד לא ראינו מישהו שמתאמץ בכל כוחו ללקק גלידה טעימה. אז למה דווקא את המתקוקות של הגמרא אנחנו לא מרגישים? כמובן שאנחנו יודעים ומאמינים במה שכתוב בכל הספרים הקדושים שצריך להתחיל עם מאמץ. "כל התחלות קשות", רק אחר מגיע שלה ה"יערב לכם".

אבל כמה זמן אמורה להימשך אותה התחלה? שנה? שנתיים? שבע שנים?

בטוחני שאם תתאמצו תצליחו למצוא בסביבתכם גם אנשים שכבר לומדים גמרא יותר משבע שנים ועדיין לא הגיעו לאותה הרגשה של 'יערב לכם'.

הדברים צריכים עיון וחקירה.

אם משהו לא עובד כמצופה, אנחנו צריכים לבדוק איפה הבעיה כדי שנוכל לתקן אותה ולהגיע לתוצאה הרצויה.

זה כמה שנים פועל 'מוקד הישיבה', שהוקם על ידי ארגון 'אחינו' - זרוע החיזוק של 'דרשו'.

המוקד פועל בכמה מישורים, החל מייעוץ טלפוני על ידי אברכים תלמידי חכמים לבחורים הפונים עם שלל בעיות לימודיות, חברתיות ורוחניות שאיתן הם מתמודדים בחיי הישיבה.

באחרונה הוקם גם מוקד טלפוני ייעודי לבחורים שמנסים להרגיש מתקוקות וערבות בלימוד התורה, אבל לכך נגיע בהמשך.

אחד הפרויקטים היותר גדולים שמפעיל המוקד, הוא פרויקט החונכים של 'מוקד הישיבה'. במסגרת זו יוצאים מדי יום אברכים תלמיד חכמים ויראי שמים, ומתפרשים בהיכלי הישיבות הקדושות, כדי לחזק ברכיים כושלות בלימוד התורה.

פעילים אלו עובדים בשיתוף פעולה הדוק עם הצוותים הרוחניים בישיבות הקדושות. המשגיחים מפנים אליהם בחורים הזקוקים לסייע. ברוב רובם של המקרים מדובר בבחורים מצוינים, שמסיבות שונות מתקשים מעט בלימודם או מתמודדים עם קשיים אחרים, וזקוקים ליד מכוונת שתנחה אותם ותסייע להם להצליח בלימודים ובחברה.

"במקרים רבים מדובר בבחורים שהם 'בסדר גמור', אבל עם דחיפה קטנה הם יכולים להפוך למצוינים ממש", מסביר הרב יחיאל אייזנבך, אחד החונכים. "קח בחור שיושב ליד הגמרא אבל לא באמת מנצל בצורה מלאה את הפוטנציאל הגבוה שלו. לפעמים אם נכוון אותו נכון נוכל לטעת בו את ההרגשה שהוא מסוגל ליותר, לפקוח לו את העיניים ולהדגיש בפניו את נקודות החוזק שלו, שיוכלו לעזור לו להתרומם לגבהים חדשים".

יש בחורים איכותיים עם יראת שמים ברמה נורמלית, חלקם אפילו מלאים וגדושים ביראת שמים. הישיבות משתדלות להשקיע בהם, ההורים דוחפים אותם ללמוד ולהצליח. הכל בסדר גמור. הכל מצוין! ובכל זאת, הבחורים הללו אינם מצליחים בלימודם, ואינם ממצים אפילו חלק קטן מהפוטנציאל העצום הטמון בהם. למה?

התברר שישנה סיבה החוזרת על עצמה פעם אחר פעם: הבחורים

פשוט אינם מרגישים טעם בלימודם.

אין להם 'גישמאק', מתקוקות התורה

זאת הסיבה המרכזית לבעיות, בגלל זה הם נקלעים לפעמים לבעיות משמעת, בגלל זה הם חווים בלימודם תחושת עייפות, וכשהגמרא נפתחת משתלטת עליהם תחושה של לאות אינסופית, כאילו מישהו דרש מהם לטפס עכשיו על האוורסט.

"חקרנו את הנושא הזה לעומק ולרחב", מספרים לנו בהנהלת 'אחינו'. קיימנו שיחות עם משגיחים ומחנכים ידועי שם ובעלי ניסיון רב, וכולם אכן מסכימים שהבעיה המרכזית כיום בעולם הישיבות היא העובדה שלפעמים אין את תחושת ה'גישמאק' בלימוד.

"זה בא לידי ביטוי ביתר שאת, כשהבחור חווה קשיים לימודיים של ממש, אבל גם בחורים רגילים ואפילו מוכשרים מאוד, מרגישים תסכול. הם צריכים לשבת כל היום ליד הגמרא ועדיין לא זכו לגישמאק בלימוד

"זה כואב מאוד, כי בעצם מי שמרגיש את ההנאה הגדולה בלימוד התורה אינו מסוגל להבין איך הבחור הזה לא נהנה ללמוד כמוהו. למה אני נמשך אל הגמרא ושומח להגות בה לפחות מספר שעות ביום, ואילו הבחור ההוא יושב לידה כל היום ולא מצליח ללמוד חמש דקות בלי שדעתו תוסח והוא יצטרך להחזיר את עצמו בכח אל תוך הסוגיא...?".

הפתרון לבעיה הזאת, טמון אם כן בשאלת ה'גישמאק'. אם נצליח לגרום לבחור (ולאברך...) ליהנות מהלימוד, להרגיש את ה'גישמאק' המיוחל, נפתור את כל הבעיות האחרות. לא יהיו לו בעיות משמעת כי הוא יהיה עסוק בלימוד, לא נצטרך להתמודד עם הקושי שלו להשכים קום בבוקר, כי הוא ירוץ בשמחה לבית המדרש. כשאדם לומד בהנאה, הוא גם מתפלל בהנאה וכך נפתור את בעיית חוסר ההשתתפות בתפילה.

'גישמאק' היא מילת המפתח בכל הקשור להצלחה של בחור בישיבה. אבל איך גורמים לבחור להרגיש 'גישמאק'?

בימים אלו מופץ מחדש חיבור נפלא בשם 'גישמאק בלימוד', והוא עוסק בדיוק בנקודה הזאת. מדובר בחיבור שעליו עמלו אברכים תלמידי חכמים שהשקיעו בו עמל ויגיעה רבה, וכך ברוב יועץ וברוב השקעה הצליחו להוציא מתחת ידם חוברת רבת איכות שנותנת מענה לבעיה עמה אנו מתמודדים.

"בחוברת הזאת ישנן למעשה 18 דרכים להשגת ה'גישמאק' בלימוד", מסבירים ב'מוקד הישיבה'. אבל הקו המקשר והמרכזי שבעצם מחבר את כל 18 הדרכים הוא קודם כל להבין עד כמה הגמרא היא בעצם יצירה שמימית של חכמה עצומה. כמה כל מילה מחושבת, כל שאלה היא 'קושיא פצצה', כל תירוץ הוא 'תירוץ ברזל'.

"מי שלומד גמרא כמו שהוא קורא 'תהילים', בדרך כלל לא ירגיש הנאה בלימוד. הוא חוזר כמו תוכי על השאלה של הגמרא, משנן את התשובה, אבל השאלה מעולם לא כאבה לו, היא לא הציקה לו ולכן התירוץ לא ישמח אותו. איך אפשר לשמוח עם תירוץ שמיישב שאלה שבכלל לא כאבה לך? למה שזה ישמח אותך?

להם מורשת ענפה של תורה שבעל פה, שבה אנחנו הוגים עד ימינו אנו.

כל מילה היא יהלום של ממש.

ניקח למשל את השורה הראשונה במסכת 'קידושין': "האשה נקנית בשלושה דרכים". כמה שאלות טמונות בארבעת המילים הבודדות הללו: מי זאת האשה? למה היא נכתבה עם ה"א הידיעה? למה בחר התנא לפתוח דווקא באשה ולא באיש המקדש? מדוע נקט בלשון 'נקנית', וכי אשה היא חפץ שנקנה בחנות? מדוע לא נקט בלשון 'מתקדשת'? ולמה היה צריך למנות לנו 'שלושה' דרכים, האם לא יכולנו לספור לבד את הדרכים ולדעת שמדובר בשלושה דרכים, לא פחות ולא יותר? ומדוע שלושה ולא 'שלוש' בלשון נקבה? ובכלל מדוע בחר התנא בלשון 'דרכים', למה לא 'נקנית בשלושה קניינים'?

את כל השאלות הללו צריך הלומד לשאול את עצמו מיד כשהוא מתחיל ללמוד את המשנה. הן אמורות להציק לו, להטריד את מנוחתו. הוא צריך לשאול אותן לא רק את עצמו אלא גם את החברותא שלו! הם צריכים ביחד לנסות להבין, ואם לא מצאו תשובה לשאלתם, יניחו אותה בצד.

אחרי ששאלנו את כל השאלות הללו, כשנלמד את רש"י על המשנה, את התוס', ובהמשך את הגמרא, הלימוד יראה אחרת. חלק מהשאלות הללו נשאלות במפורש על ידי הגמרא ועל ידי המפרשים. חלקן נשאלות במרומז, וחלקן לא נשאלות בכלל אבל תשובות על שאלות אחרות ששאלת הגמרא ושואלים המפרשים, מתרצות גם את השאלות הללו.

לימוד המשנה והגמרא צריך להיעשות בדרך של חקירה המגיעה מתוך הכרה של החשיבות העצומה הטמונה בכל מילה ומילה. ישנן לא מעט הלכות שנפסקו מתוך דיוקים עדינים מאוד, כי כל גדולי הדורות, לאורך כל הדורות למדו בדרך הזאת. בדרך של חקירה ודרישה, בדיקה מעמיקה ובלתי מתפשרת, עיון יסודי בכל מילה, למה היא כתובה דווקא כך ולא אחרת.

מי שילמד כך, יפתח רגש של אכפתיות ללימוד, ואם אכפת לו, והקושיא כואבת לו ומציקה לו, גדולה תהיה שמחתו כשיגיע לתירוץ. הוא ישמח ללמוד ולהתעמק בגמרא. הלימוד ייחפץ עבורו לחוויה משמחת שגורמת לו סיפוק ואושר.

הוא יזכה ל'גישמאק' בלימוד!

ניתן לקבל את החוברת חינם לבני ישיבה, במוקד הישיבה, שמספרו מפורסם בעלון זה

"לעומת זאת, מי שמפנים ומבין את העוצמה הרבה הטמונה בכל מילה בגמרא, מפתח רגש של אכפתיות. זה נהיה לו מאוד מאוד חשוב לדעת אם המשנה שלנו היא כדעת רבי מאיר או כדעת רבי יהודה, והוא לא יכול להפסיק את הלימוד לפני שהוא קיבל מענה לשאלה הזאת, כי היא באמת באמת מציקה לו. היא מטרידה אותו. שלווה הנפש שלו נעלמת לה כשהוא לא יודע אם המשנה היא כרבי יהודה או כרבי מאיר...".

עלעלנו בין בתרי החוברת המיוחדת הזאת, ומצאנו בה הדרכה מפורטת כיצד לקנות את אותה הרגשה.

כותבי החיבור מציעים לבחור לכתוב מכתב שאותו יקראו הנכדים שלו בעוד 40 או 50 שנה, ואפילו בעוד 300 ו-400 שנה.

כמה מחשבה ישקיע הבחור במכתב אם ידע שבעוד שנים רבות כל כך יתכנסו אלפי הצאצאים שלו לקרוא את המכתב שכתב עבורם. כל מילה תהיה שקולה ומדודה. משא כבד ירבוץ על כתפיו בבואו לנסח בקפידה את מכתבו, כדי שהנכדים שלו יפיקו מכל מילה את מקסימום התועלת האפשרית.

ועכשיו נתאר לעצמנו את גודל האחריות שהיתה מוטלת על אותם תנאים קדושים, אותם התנאים והאמוראים שהיו כמלאכי מעלה ואפילו הקטן מביניהם היה בכוחו לחיות מתים במאמרו. הכל נכתב ברוח הקודש והתורה נמסרה ממשה רבינו לדורות הבאים. לא זו בלבד שהם כתבו 'מכתב' לדורות הבאים, אלא שהם כתבו בו את תמצית ההלכה, וכידוע מי שמורה הוראה לרבים צריך לברור את דיבורו בשבעים ושבע נפות כדי שלא יצא מכשול מתחת ידו.

כמה מחשבה השקיעו התנאים הקדושים בכל מילה, כל דוגמה שהם הביאו נבחרה לאחר הרבה מאוד מחשבה, כל דיבור שיצא מפייהם היה קודש קדשים, על אחת כמה וכמה מה שהם בחרו להעלות על הכתב. הם ידעו ברוח קודשם שכל יהודי ירא שמים שיבוא אחריהם ילמד את המילים הקדושות הללו. בספרד שלפני הגירוש ובספרד שלאחר הגירוש, כשהיהודים האנוסים ישבו במרתפים החשוכים והגו בתורה הקדושה. באירופה בתפארתה ובאירופה בחורבנה כשטנקים גרמניים סיירו ברחובות ויהודים של צורה ישבו בקיתונות צרים וחשוכים והגו בתורה הקדושה.

לאורך כל הדורות למדו היהודים את אותן מילים קדושות ונשגבות. התנאים והאמוראים ראו זאת ברוח קדשם וכתבו להם מכתב, הותירו

רוצה להרגיש טעם בלימוד? יש לנו בשורה בשבילך!

חייג עכשיו **077-222-2666** < שלוחה מס' 3 < 3

יחד איתך נשיג את מתיקות התורה

הגאון רבי שמעון משה דיסקין זצ"ל, בעל 'משאת המלך' על הש"ס והרמב"ם, מגדולי מרביצי התורה בדורנו, נודע בהיכלי התורה בחידושי החריפים והמבריקים, המליץ לתלמידיו ללמוד בסוף כל סוגיה את ההלכה הפסוקה בשולחן ערוך על הנושא המדובר

פרק נוסף מתוך 'תורת הגישמאק' // ומה למעשה

למעשה. "למדת את הסוגיה, עם כל דעות התנאים והאמוראים, הראשונים והאחרונים. כעת תגלה מה יצא למעשה מהסוגיה, כמו מי נפסק להלכה ומדוע. מה הם הכללים שהביאו את השו"ע לפסוק כך", אמר הגרש"מ דיסקין זצ"ל. בסיום הלימוד מומלץ לעיין ב'עין משפט', וברמב"ם או בשו"ע, וכך תוכל לסכם את השקלא וטריא עם היוצא להלכה. הדבר יוסיף לתחושת השלימות שלך, מה שיביא נופך נוסף של גישמאק בלימוד.

"אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי" (ירמיהו ל"ג)

התורה היא סיבת הבריאה. תורת חיים, שכל מילה ואות יש בה קדושה עילאית מעלה יתירה יש בלימוד על מנת לעשות. כלומר, להוציא מן הלימוד את דבר ההלכה למעשה.

בלימוד להלכה יש גם סיפוק מיוחד. להוציא את הדברים שעמלת עליהם ולהביאם לידי הלכה למעשה. כמובן שאין כאן קריאה להתחיל ללמוד גמרא להלכה ולמעשה, עם כל דברי הפוסקים, אם לא נהוג כך במסגרת הישיבה בה אתה לומד. אבל כדאי לך מאוד בסיכום הדרך או הסוגיא, לקבל את הסיכום ההלכתי למה שלמדת. כשאתה מעיין בטור ובשו"ע, אתה מקבל תמונה חדשה, איך הראשונים למדו את הסוגיא שזה עתה למדת. עיון בטור דברי ה'בית יוסף' יתן לך מבט איך הם סיכמו ואיך נראה המו"מ של הגמרא בעיניהם הקדושות.

הגאון רבי שמעון משה דיסקין זצ"ל, בעל 'משאת המלך' על הש"ס והרמב"ם, מגדולי מרביצי התורה בדורנו, נודע בהיכלי התורה בחידושי החריפים והמבריקים, המליץ לתלמידיו ללמוד בסוף כל סוגיה את ההלכה הפסוקה בשולחן ערוך על הנושא המדובר, להבין מנין שאבו השו"ע, הש"ך וסמ"ע, הבית שמואל והחלקת מחוקק וכדו', את פסקי ההלכה שלהם וגם לסכם כך את הסוגיה, הלכה

מוקד 'גישמאק בלימוד' במיוחד עבורך

צוות אברכים תלמידי חכמים, ישתדלו יחד איתך למצוא את הדרך שגם אתה תוכל להתענג על נועם צוף מתיקות התורה הקדושה!

התקשר כבר היום למוקד 'גישמאק'

1-800-20-18-17

(השיחה חינם)
וישועה קרובה לבוא

המוקד פעיל בימים א-ה, בין השעות 19:30-22:30

**רוצה
להרגיש
טעם
בלימוד?
יש לנו בשורה
בשבילך!**

האיכר מביט אל המרבד הזהוב ובמקום לשאוב ממנו כוח ועוז, עידוד ושמחה, הוא מתמלא פיק ברכיים. לא, אין לו כוח ליטול את המגל ולהתחיל לקצור

פרק נוסף מתוך 'תורת הגישמאק' // היום מתחיל אתמול

נתאר לעצמנו את אותו איכר סכל. הוא עמל במשך חודשי הסתיו, חרש את שדהו הלך וחרוש, גבר עם המחרשה על אבני נגף ועצמים שונים, ניכש את העשבים השוטים והכין את האדמה. לאחר מכן נטל זרעונים, פיזר אותם וחרש שוב. החורף הגיע, הגשמים ירדו והשקו את האדמה הזרועה וכעבור תקופה קצרה החלו לבצבץ מתוך רגבי האדמה שתילים ירוקים, קטנים ורעננים. האיכר המשיך לזבל ולהשקיע כוח ומחשבה, זיעה ועמל ביבול הצומח. החורף חלף ותחתיו הופיע האביב. שמש חייכנית האירה על החיטה הזהובה והמתנועעת שכיסתה את השדה, שיבולים גבוהים של חיטה בשלה ומוכנה לקצירה.

האיכר מביט אל המרבד הזהוב ובמקום לשאוב ממנו כוח ועוז, עידוד ושמחה, הוא מתמלא פיק ברכיים. לא, אין לו כוח ליטול את המגל ולהתחיל לקצור. כל כך הרבה עבודה. קשה לו מדי. הוא כבר השקיע כל כך הרבה בשדה זו וכוחותיו כבר אזלו. זהו! הוא חייב לנוח, להתאוורר.. אולי שנה הבאה יתחיל עם מרץ מחודש...

אל תסתכל על האיכר, הסתכל על עצמך רק אתמול השקעת כוחות עצומים, בהבנת הגמרא, ובמהלכי הסוגיא. עמלת והשקעת, וזה לא היה קל..

היום הגיע זמן לקצור את הפירות.. אל תזניח את השקעתך הגדולה, תתחיל לקצור את הפירות ולהנות מהשקעתך

בכל פעם לפני שאתה מתחיל ללמוד את החומר של היום, חזור בקצרה על החומר הקודם, הסוגיא שלמדת ביום האתמול, עדיף לעבור במהירות בפנים הגמרא, או דרך שאלות ותשובות, או דרך סיכום הנלמד בראשי פרקים, אבל העיקר תתחיל לקצור את פירות עמלך.

..ופתאום יתברר לך שלאחר החזרה הקצרה על לימוד האתמול, הלימוד של היום יותר ברור ונהיר, ואפילו תתחיל להרגיש את 'מתיקותה של התורה'

עצה נוספת: נכון שכבר שמעת כ"כ הרבה על חשיבות החזרות, אך תחשוב היטב על התועלת שתהיה לך, והפירות שתקצור מעמלך. אל תסתפק בלימוד פעם אחת, ולחזור עליו במחזור הבא של הדין היומי (...), אלא השתדל ועשה מאמץ לחזור על הדברים כמה שיותר קרוב למועד הלימוד הראשוני וכמה שיותר פעמים, עד שהדברים יהיו ברורים ונהירים.

החזרה תגרום לך למלא את מוחך ולבך כדי שלימודך ישאר בידך. בכך דומה החזרה לקצירה - היא קשה ומייגעת, אבל רק כך, יתמלאו אוצרותיו של האיכר בתבואה שכה עמל והשקיע בה.

ובהעדר החזרה - הרי הוא כאותו איכר, שכבר השקיע והתאמץ בזריעת החיטה, עמל ויגע, אבל כשמגיעה העת בה נדרש לקצור את הפירות, משתלטת עליו העייפות והוא משאיר את כל יבולו בשדה, להתייבש ולקמול ולהיאבד.

הקו ליעוץ להצלחה בלימוד ומתיקות התורה

1800-20-18-18

בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב ★ שיחת חינם

אנשי 'הריקשעס' שהצילו מהחום הלוהט והמחניק...

וצנומים, ואעפ"כ נושאים הם משאות כה כבדים, אלא שאין כאן כי אם כח ההרגל שנהפך לטבע, וכשמתרגל בו האדם הרי הוא כעצמיות שלו ממש!!!

דבריו אלו של מרן המשגיח, מעידים גולי ישיבת מיר בגלות שנחאי, היא זו שחיוקה וחיסנה אותם בתוך ימי הצר ומצוק בעיר שנחאי, מדבריו הם למדו - כי באדם טבועים כוחות גדולים ועצומים שאינו ביכולתו לשער, ואם מתאמץ הוא ולא מרפה הרי בכוחו להתגבר על כל קושי ומכשול העומדים בפניו, כשמוציא לפועל את הכוחות התמירים שטבע בו בורא בעולם.

הרי לנו כי הכל תלוי בכל אחד ואחד, אם יחליט וירצה באמת להצליח ולגדול בתורה, ויתאמץ מעבר למה שנראה לו שיש בכוחותיו, הרי יתגלו לו כוחותיו החבויים בו, וכשיתמיד בהם הרי יהפכו הם לטבע הטבוע בו. אבל באם לא יתאמץ האדם, הרי כוחות אלו ישארו לעד חבויים בנפשו ומי יודע להיכן יכל להגיע אם היה מתאמץ? מה הפסיד בעצלותו? אמרה נוקבת ורבת משמעות אמר מרן הסבא מנוברדוק: 'אף פעם איני חושב על דבר האם אני יכול לעשותו, אלא האם אני חייב לעשותו, שאם אני חייב לעשותו אזי גם יכול אוכל לעשותו!!!'

אימרה זו שהיתה נר לרגליו, איתה הוא הקים ובנה בכל רחבי רוסיה הגדולה, עשרות ישיבות שהפריחו את השממה הרוחנית, וזה היה כנגד כל הסיכויים כשכל בר אנוש היה מת'יאש ומרים ידיים.... והוא הסבא זצ"ל הצליח!

כי כן הוא! באדם יש כוחות אדירים, ותהליך הוצאתם מהכח לפועל הוא רק בעמל ועמל ובידיעה ורצון להצליח! ולא להתייאש כי תעמול תשקיע ובסוף תצליח מהכוחות שיש בך עצמך, ואפילו תופתע מהעוצמות שלא ידעת מהן כלל!
חזק ואמץ!!!

... בימי החורף היה קר וטחוב... ומשהגיע הקיץ היה האויר חם לוהט ומחניק, מזה שגרם לקשיי נשימה, ועל אף שהזיעה ניגרה ללא הרף מההבל המכביד, לא היה כל דרך להקל מעליהם את החום הנורא... ברחובות היו מוטלים אנשים מצורעים נגועי מגפות של דבר, אבעבועות שחורות, טיפוס, חולירע, דיזנטריה וצרעת שפשו בכל מקום, אנשים שהוצאו מביתם בכדי של ידיקו את בני ביתם... ובכך חיכו למוותם הנורא ללא סיכוי למזור ורפואה....

תאור מחריד ומעציב זה, מתאר את מצבה של העיר 'שנחאי' ביפן, בימי הרת עולם של מלחמת העולם השנייה...

תאור זה תארו בני ישיבת מיר שגלו אליה מחרב המות שהונפה על יהדות אירופה ועל עולם התורה המפואר שבה, בני הישיבה שהורגלו לאויר האירופאי הקריר והנעים, לתנאים נורמליים ומתקדמים, הגיעו במנוסתם לעיר שנחאי, שהתאור שלמעלה היה מנת חלקם, ועם כל הקשיים והמצוקה, שרדו הם את אותם ימי הגלות הקשים, בהגברת חילם בלימוד התורה, ובזכות זאת המשיכו את המשכיות מסורת התורה עד לתקומתם כאן בארץ ישראל ובכל העולם.

כיצד הצליחו הם לשרוד במקום כזה אומלל? כיצד יכלו הם לשקוד על תלמודם בתנאי תת אנוש שכאלו?

תשובה לכל זה סיפר אחד מגדולי תלמידי מיר בשנחאי הגאון רבי ראובן פיין זצ"ל, והוא סיפר כי שיחה שנשא בפניהם המשגיח מרן הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצוק"ל באותם ימים היא שחיוקה חיסנה ועודדה אותם לשקוד על תלמודם למרות כל הקשיים, וזה היה תמצית דבריו:

דבר מעניין רואים אנו כאן בארץ יפן וסין, במקום כרכרות התנומות לסוסים וחמורים, המובילים אנשים ומשאות ממקום למקום כפי שראינו בארצות אירופה, כאן את הבעלי חיים החליפו אנשים, הם אלו המובילים בכוחות אנוש את הכרכרות, ונקראים בפי אנשי המקום 'אנשי הריקשעס', הרצים ממקום למקום כשכרכרות לגבם מבוקר עד ערב כסוסים וחמורים!!!

וכשמתבוננים בכל זה הרי הדברים ממש מתמיהים, שהרי בארצות מולדתנו באירופה, לא היינו מעלים על הדעת שאדם בן אנוש יכול להחליף בעבודת פרך זו את הסוס או החמור... והנה כאן זה כדבר טבעי לחלוטין שאנשים הם אלו עושים עבודות הסוסים והחמורים ורצים הלוך ושוב ברחובות ובשבילים עם 'הריקשעס', ואין איש מתמיה על כך!

מאין הכוחות שניחנו בהם יושבי 'שנחאי' והגלילות תמה המשגיח באזני תלמידיו שומעי לקחו?!

אלא מוכח מזה, הסביר המשגיח בדברים מחזקים - שבאדם טבועים כוחות שאין אנו יודעים מהם, ממש ככוחו של בעל חיים חזק וחסון!!! ואם מתרגל בזה האדם, הרי שכח זה נהפך לו להיות כטבע! ממש בלא קושי כלל! כי כן אנו רואים שאותם 'אנשי הריקשעס' נראים חלשים

אנחנו מחכים לך

צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

חייגו: **1-800-20-18-18**

או בטל': **073-7078388**

יצחק עצמו עוד יושב על יד הסטנדר, עיניו תקועות בגמרא שלפניו, אבל הרגשת המתיקות של לימוד התורה רחוקה ממנו כרחוק מזרח ממערב

יצחק היה כאין וכאפס. בתוך זמן קצר התברר כי מדובר בגאון של ממש. בכתה ו' הוא כבר ידע ללמוד גמרות קלות בעצמו ללא עזרת מבוגר, וכשסיים את כתה ח' כבר היה מעיין בראשונים ובאחרונים, ומרחיב אופקים בלימוד התורה, הרבה מעבר למה שניתן לצפות מבחור צעיר שעוד לא נכנס אפילו לישיבה קטנה.

גם ביישיבה הלך שמו הטוב לפניו. יצחק 'הפציץ' פעם אחר פעם עם שאלות גאוניות ותירוצים מבריקים. מגידי השיעורים היללו ושיבחו אותו פה אחד, ואפילו ראש הישיבה היה מזמין אותו מדי פעם כדי להשתעשע עמו בדברי תורה וליהנות ממוחו החריף והיוקד, שלא פסק מלהפציע עם חידושים מיוחדים בסגנונם ובעמקותם.

הוא שמע פעמים רבות על כך שישנם בחורים שמתקשים מאוד עם לימוד הגמרא, ואף פעם לא הצליח להבין איך זה קורה להם. תמיד האירה לו ההצלחה פנים בכל הקשור ללימודים, ובכל פעם הוא היה זה שצעד בראש, כשכולם נשרכים אחריו ומנסים להצליח בלימודים כמוהו.

אבל עכשיו הוא כבר מבין היטב את הבחורים החלשים יותר. הוא עצמו הפך להיות אחד מהם. כאילו יד נעלמה ירדה משמים ושלפה ממנו את כל כשרונותיו הברוכים. אם לא העבר המפואר שלו, הוא כבר היה מרים ידיים ומפסיק להתאמץ כל כך בלימודים. אבל ההצלחה בלימודים היתה עד לפני שבועיים למאפיין העיקרי שלו. כשרצית להגדיר את יצחק, היית מיד אומר שהוא גאון, מוצלח, מוכשר, מתמיד, מעיין המתגבר.

מה יאמרו עליו עכשיו? יצחק הנמוך? הג'נג'י? איך יגדירו אותו? מה יהיה המאפיין העיקרי שלו אם לא הלימודים? הוא כבר לא מכיר את עצמו, וברגע שהחברים והסובבים אותו ישימו לב לשינוי שחל בו, גם הם כבר לא יכירו אותו. הוא יצטרך לחפש לעצמו חברים אחרים,

הגמרא היתה פתוחה לנגד עיניו של יצחק, עיניו המכווצות מנסות להיאחז במילים הכתובות שחור על גבי לבן. אור חיוור בקע מחלונותיו של בית המדרש שבאותה שעה ריק היה מאדם, למעט הבחור היחיד שישב על יד הגמרא, ומחשבות של ייאוש ותסכול איימו להשתלט עליו.

כבר שבועיים ימים לא מצליח יצחק ללמוד גמרא. הוא מנסה שוב ושוב, מתאמץ פעם אחר פעם, אך לשווא. בקושי הוא מצליח לומר את המילים הכתובות, רק אחרי מאמץ רב הוא מבין מעט ממה שאומרות שפתיו, וגם אז רמת ההבנה שלו נמוכה למדי.

בצר לו ניסה יצחק אסטרטגיות שונות להגביר את ההצלחה שלו בלימוד הגמרא: הוא עשה תענית דיבור משך ימים שלמים, ניסה ללמוד בבית כנסת צדדי ושקט, כשאף אחד לא ראה הוא אפילו פתח בפעם הראשונה בחייו גמרא מבוארת בניסיון להקל על עצמו את הלימוד, אך כל אלו לא עזרו לו, החברים ביישיבה כבר מתקדמים הלאה, והוא בקושי נשרך אחריהם, מדלג סוגיות שלמות ומנסה לשמור על הקצב.

אתמול החליט יצחק לנסות גישה חדשה: 'אומרים שהלימוד בשעות הבוקר המוקדמות יעיל ופורה יותר', חשב לעצמו. 'האוויר נקי מלשון הרע ומשאר איסורי תורה, כולם נמים בשלווה את שנתם, ורק תלמידי החכמים המשכימים קום עוסקים בתורה. זהו זמן נהדר לעסוק בתורה', הרהר בעודו מכוון את השעון המעורר שלו לשעה 5:00 לפנות בוקר.

עכשיו הוא יושב על יד הגמרא, ומגלה בפעם המי יודע כמה, שטכניקה נוספת נחלה כישלון חרוץ. שוב הוא נכשל בניסיון להחזיר את עצמו למה שהוא תמיד היה: הגאון שתמיד מצליח בלימודים ללא כל קושי.

מאז ומתמיד הצטיין יצחק בלימודים יותר מכל חבריו. כבר בכיתות הנמוכות של תלמוד התורה בו למד כבר ידעו המלמדים להצביע על יצחק כילד עם עתיד. הוא היה הראשון בכיתה שהכיר את כל האותיות בזמן שחבריו עדיין התבלבלו בין ה' ל-ח', ובהמשך היה הראשון לחבר הברות לכדי מילים, ולאחר מכן לקרוא משפטים שלמים ברצף.

בלימוד החומש והמשניות הוא הבריק פעם אחר פעם, והיסב גאווה ונחת גדולה להוריו, לסבים והסבתות ולמשפחה כולה.

כשזה הגיע ללימוד הגמרא, התברר שכל מה שידעו הסובבים על

ולהתחיל להגדיר את עצמו מחדש.

בית המדרש מתחיל להתמלא אט אט. המתמידים של הישיבה הם הראשונים להתיישב על יד הגמרות, וכשמגיעה שעת התפילה, כבר ניצבים כאן כולם, עטורים בתפילין ומוכנים להתחיל את תפילת השחר. יצחק עצמו עוד יושב על יד הסטנדר, עיניו תקועות בגמרא שלפניו, אבל הרגשת המתקנות של לימוד התורה רחוקה ממנו כרחוק מזרח ממערב. הוא בכלל אל שם לב לתכונה שמסביב, ורק כשהחזן פוצח באמירת 'מזמור שיר חנוכת הבית', הוא מגלה שכולם כבר עם תפילין בראשיהם ובזרועותיהם.

יצחק ננער ממקומו וממהר להניח תפילין. בצער הוא סוגר את הגמרא, ומסכם את שלוש השעות האחרונות במילה אחת: "אפס". ההגדרה הזאת נכונה גם לגבי ההספק שלו בשלוש שעות של ישיבה ליד הגמרא, וגם לגבי ההרגשה שלו עצמו. הוא מרגיש אפס. חסר כל תועלת. אין לו שום דבר חיובי לומר על עצמו. הוא לא גאון, לא מתמיד, לא מוכשר ולא למדן. הוא אפס.

כצפוי, גם התפילה התנהלה מבחינתו באווירה תואמת. השפתיים בקושי מלמלו את מילות התפילה, ראשו ריק ממחשבות. הוא לא מנסה אפילו לכוון בתפילה, ומסתפק במינימום שבמינימום: כוונת המילים בפסוק הראשון של קריאת שמע, ובברכה הראשונה של תפילת 'שמונה עשרה'.

אחרי התפילה הוא מקפל את תפיליו ברישול, ופונה לחדר האוכל לסעוד פת שחרית. שלא במפתיע, גם את הארוחה הוא אכל בחוסר תיאבון ובלא חשק רב. נטילת ידיים, שתי פרוסות לחם, ברכת המזון והנה רגליו כבר מוליכות אותו בחזרה לבית המדרש, אבל רגע לפני שנכנס, עצר יצחק והחליט שהוא מוותר: 'מה לי ולבית המדרש?', הרהר בעגמומיות. 'הרי ממילא לא אצליח להבין כלום. כמו בכל יום בשבועיים האחרונים, גם היום אני אשב על יד הגמרא, אביט בה בעיניים חלולות, ולא אצליח להבין אף מילה. מוטב שאחזור לפנימייה ואשכב לישון מעט, כדי להשלים את שעות השינה שהחסרתי כשקמתי היום מוקדם מהרגיל.

בלא אומר ודברים פנה יצחק אל חדרו, ונפל על מיטתו באפיסת כוחות. שינה עמוקה נפלה עליו, וכשהתעורר והעיף מבט בשעונו כבר היה הסדר קרוב לסיומו, ובעוד דקות אחדות יתפללו בישיבה תפילת מנחה.

יצחק ניסה להזדרז כדי להספיק ולהגיע לתפילה בזמן, אבל ידיו

ורגליו בגדו בו. בקושי הצליח לנעול את נעליו ולשרוך אותן, הוא לבש את חליפה, חבש את המגבעת ושירך את רגליו בדרך לבית המדרש, שם כבר עמדו הבחורים בעיצומה של תפילת 'שמונה עשרה'. יצחק הצטרף אליהם, והיה מהראשונים לפסוע שלוש פסיעות לאחוריו. הוא עוד המתין דקות ארוכות לתחילתה של חזרת הש"ץ, בפעם הראשונה מזה שנים.

לאחר התפילה התיישב יצחק על מקומו, בעוד שאר הבחורים עברו לחדר האוכל לארוחת הצהרים. ראשו צנח על הסטנדר. העייפות המשיכה ללוות אותו, ולרגע התפתה לשוב למיטתו ולישון כמה שעות נוספות.

לפתע התנער ממקומו, והחליט לעשות ניסיון אחרון כדי להחזיר את עצמו לעולמה של תורה: "אני חייב לדבר עם המשגיח", אמר לעצמו בקול, ומיהר לנקוש על דלתו של ר' שמואל, שבאותה עת סעד את ארוחת הצהרים בעודו מעיין בספר קטן שהחזיק בידו.

המשגיח הרים את עיניו מהספר, וכשראה את יצחק עומד לפניו הסיט הצידה את המגש שעליו ארוחת הצהרים שלו. "אני רואה שהמגיח אוכל עכשיו", גמגם יצחק בקול רועד, "אולי אשוב מאוחר יותר".

"לא, יצחק", השיב לו המשגיח, "אני אשלים את הארוחה מאוחר יותר. עכשיו אני רוצה לדבר איתך, ולמעשה כבר חिकיתי לך כמה ימים. קיוויתי שתבוא אלי לפני שאני אצטרך לקרוא לך".

יצחק הופתע. הוא חשב לשאול למה המשגיח רצה לקרוא לו, אבל היו לו דברים חשובים יותר לומר: "המשגיח, אני צריך עצה. כבר שבועיים שאני לא מצליח ללמוד כלום. המוח שלי נסתם. כאילו נולדתי בלי שום כישרונות. אני יושב ליד הגמרא ולא מבין כלום. החברות שלי לא מבינים למה נפרדתי מהם והתחלתי ללמוד לבד, הר"מים לא מבינים למה הפסקתי לפנות אליהם עם שאלות חזקות, וחברי החדר לא מבינים למה אני כבר לא מדבר איתם כמעט ושקוע בעיקר בעצמי. אבל האמת היא שאני כבר לא מכיר את עצמי. אבד הטעם שהיה לי בחיים שלי, אני לא מצליח ללמוד וזה אוכל אותי מבפנים".

ר' שמואל תלה ביצחק את עיניו הטובות: "יצחק תלמידי החביב, שאלה אחת יש לי אליך: האם ניסית להתפלל על זה? ניסית לבקש מהקדוש ברוך הוא שיאיר את עיניך בתורתו? האם הזלת דמעות בתפילה ב'אבינו אב הרחמן'? ביקשת על זה ב'שומע תפילה'?"

יצחק הביט במשגיח ולא הצליח להשיב. הוא חשב על כל הטכניקות והתרגילים שניסה בשבועיים האחרונים כדי להחזיר את עצמו

המשך בעמוד 30

הקו ליעוץ להצלחה בלימוד ומתיקות התורה

1800-20-18-18

בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב ★ שיחת חינם

בישיבה, ופעם ניגש לרבינו להתיעץ, היות והוא סובל מאחד הבחורים בשיעורו בהיותו "פרא" של ממש, איך ינהג איתו. רבינו הציע לו מה שהציע ולבסוף ביקש את שמו ושם אמו של הבחור כדי להתפלל עליו.

אותו מגיד שיעור הגיב שאינו יודע את השם והוסיף שהוא יברר ויאמר. תמה רבינו באזניו: האיך יודע את שמות תלמידיך ואמותיהם להתפלל עליהם לעת הצורך?! והוסיף, לפני שלושים שנה כאשר התיעצת אתי, ביקשתי לדעת את שם אמן ומאז - עשרים שנה אני מתפלל עליך כל יום, האיך מתפלל על תלמידיך?

ההערכה והחביבות

התלמידים הרגישו עד כמה הם חביבים אצלו, תדיר היה עירני לעלייתם והשקעתם והיה מעודד על השגיהם ומעניק לכל אחד ואחד את מה שצריך לצמיחתו. מלבד גילויי חיבה הישירים שהיה מרוממם עד שלפעמים כשראה תלמיד עמל במיוחד או שנבעה ממנו איזו הברקה, היה מסוגל לקוות ממקומו ולנשקו על ראשו. הם הרגישו ושכל עליה שלהם עושה אותו עצמו מאושר. מתאר זאת אחד מבני הישיבה: "בבחרותי ניגשתי פעם אחרי שיעור כללי ללבן משהו ממה שדיבר בשיעור, מטבע הדברים אחרי השיעור ליבנו איתנו את הדברים טובי האברכים ורבינו ליבן איתנו את הדברים והסביר את דבריו עד תפילת מנחה. לאחר מנחה ניגשתי להמשיך לשאת ולתת איתו על הדברים. הוא המשיך להסביר לי ולפתע פנה אלי: היכן כתוב מה שאתה אומר עניתי שזו סברא וסברא הרי היא מדאורייתא כמו שמפורש כמה פעמים בגמרא: "הא למה לי קרא, סברא הוא", חייך רבינו ושאל, היכן זה כתוב? בסייעתא דשמיא זכרתי שלוש מראי מקומות בהם זה כתוב. רבינו התפעל ויצא איתי לכיוון רכבו כאשר הוא תופס אותי לצידו ומחבק אותי כל הדרך עד הרכב. אי אפשר לתאר איזה חיזוק גרם לי העידוד הזה על הבקאות שהראתה. (מתוך הספר 'מגדלתו ומרוממתו')

מעמל ויגיעה, התמדה, רצון ומרץ לרדת לעומקו של דבר וסיפר שדבר זה חייב אותו והשפיע עליו מאד.

פעם התבטא, אתם חושבים שלי לא היו צרות, גם לי היו צרות וקשיים וגם היום עדיין יש לי, אבל צריכים תמיד להמשיך להתקדם הלאה בכל מצב. פעם באר בדרך צחות, מדוע מזכירים בסיום מסכת את עשרת בני רב פפא, חנינא בר פפא, רמי בר פפא, נחמן בר פפא וכו', ללמדנו שאפילו מי שיש לו עשרה ילדים יכול לצאת רב פפא, גדול בתורה, ואין מי שמופקע מהצלחה בלימוד התורה בגדלות.

תלמידים כבנים

בכל תביעות אלו לא הרגישו התלמידים שהוא תובע מהם תביעות כמפקד אל פקודיו, ניכר היה שהכל מאהבה כנה ורצון לרוממם. פעם הוזמן לאסיפת מנהלי מוסדות חינוך באמריקה ונתבקש לדבר בפניהם על חינוך הוא פתח דבריו בשאלה אישית למנהלים: מה אתם מחפשים בעיקר שיהיה במחנכים שלכם, המנהלים החלו לענות תשובות זה בכה וזה בכה. כשסיימו לומר כל אחד בתורו ענה רבינו ואמר להם, את מה שהתורה העמידה כעיקר לא שמעתי מאף אחד מכם, בפסוק כתוב (דברים ה. ו) "ושיננתם לבניך" דורשת הגמ' (קידושין ל:): אלו התלמידים, היינו התנאי שהעמידה התורה למחנך, עד כמה הוא ראוי לתפקידו, עד כמה שהוא מסוגל להכיל כל תלמיד כבן פרטי שלו, ומי שלא חותר ועמל לכך הפסיד את עיקר מה שנדרש ממנו.

זאת ראו התלמידים אצלו, מעבר לדמותו הכבירה הושפעו ממנו כי ראו איך הוא מסור בלב ונפש להצלחתם כבניו שלו. הוא היה מקפיד לקרוא לבחורים בשם הפרטי ולא בשם משפחתם, שכן אף פעם לא יקרא האדם לבנו שלו בשם משפחתו. פעם ארע ששם המשפחה של בחור חדש שהגיע היה כשם פרטי ורבינו קרא לו בטעות בשם משפחתו. מיד כשהתברר לו הטעות ביקש את סליחת הבחור. אחד מתלמידיו ספר סיפור מופלא. הוא מכהן כמגיד שיעור

המשך מעמוד 16 | מרן רבי משה שטרנבוך שליט"א

לעולם. אמר להם לאו, אלא חמדה גנוזה הוא נותן לבניו. אמרו: "ה' עוז לעמו איתן, ה' יברך את עמו בשלום"... כלומר, יהי להם אשר להם, ויניחונו לנפשנו!...

הציעו לסטייפלר זצ"ל לשתף פעולה עם פשרנים כדי לפעול גדולות ונצורות, וסרב. אמר שאין להעמיד תורה על ידי שיתוף פעולה עם מפירי תורה.

אמרו לו ששיתוף פעולה עימם יביא שלום, ואמר שקודם כל צריך לעשות שלום עם אבינו שבשמים, ואם נתחבר עם פשרנים כנגד רצונו, לא יהיה לנו שלום עמו.

(קטעים מלוקטים מתוך הגדה של פסח 'ויגד משה')

פעם עמדתי לפני מרן הגרי"ז זצ"ל והגיע יהודי מאמריקה. סיפר שיהודי ארצות הברית אינם שונאי דת, אלא שקועים בתאוות העולם והנאותיו. אבל רק יראה להם הקדוש ברוך הוא את ניסיו, אין ספק שכולם יחזרו בתשובה.

ענהו מרן זצ"ל: מי ששקוע בתאוה, לא יועיל לו שום נס כדי להחזירו בתשובה!

רק מי שמתבונן בגדלות הבורא ומכיר בפגם החטא, יוכל להתעורר מניסים. אבל בלי התעוררות הלב אפשר לראות כל הניסים ולא להשתנות כלל.

תדע לך שכן הוא, שאמרו בגמרא (זבחים קטז ע"ב) שבשעה שבא הקדוש ברוך הוא לתת תורה לעמו היה קולו הולך מסוף העולם ועד סופו. נתקבצו כל האומות אצל בלעם ושאלו שמא מביא מבול

שם, כי המילים נעתקו מפי ה'חזון איש' בהמיה וברגש קודש, עד שחשו כי נפשו יוצאת בדברו. עיניו ברקו מאושר, ידיו עשו תנועות הממחישות את הדברים, ונראה היה כמי מתנתק מכל הסובב אותו ודבק באותה הנעימות שתיאר.

אלו היו דבריו הנשגבים:

"מתיקות התורה, נעימות התורה כמה גדולה היא, אך אי אפשר להשיגה ולהגיע אליה רק לאחר שקידה של **שלוש וארבע שעות** ברציפות בלא הפסק. בלי זה אי אפשר אפילו לצייר מהי הרוחניות הזו, וקל וחומר לאחר **חמש שעות** כמה רוממות יש. איך אפשר למי שיש לו את האפשרות הזאת להפסיק את הרציפות ולהפסיד בידים נועם כזה? הרי זה כמו קדירה המתבשלת להוריד מן האש ליתן להתקרר ואחר כך להשיבה..."

"ואחר **שש שעות** של לימוד שוכח האדם מכל העולם וענייניו ומתדבק בדברים רוחניים. ואחר **שבע שעות** האדם מרגיש קרוב להקדוש ברוך הוא ואין לו מהנאות העולם כלום ומתמלא שמחה. ואחר **שמונה שעות** אפילו לא נופלת בלבו מחשבה של תאוות וחומריות וכולו משתוקק לאלוקיו. ואחר **תשע שעות** כולו קדוש למעלה למעלה. ואחר **עשר שעות** עין לא ראתה אין לתאר ואין מילים לבטא את מצבו ורגשותיו".

צמרמורת חדה עברה בשומעים נוכח דברים נוראים אלו.

הדברים אמנם עצומים, רחוקים וגבוהים עבורנו מכדי ליישם בכזו פשטות. הן אדם מוכרח להכיר את כוחותיו ויכולותיו, לדעת עד כמה הוא מסוגל להתמיד ולשקוד ברציפות מבלי חלילה לסכן את עצמו רוחנית וגשמית. אך את עצם הנקודה של 'טעמו וראו כי טוב השם', שהתורה הקדושה בעצמה מעניקה חיות וחשק בעצם לימוד התורה, ושהנעימות והמתיקות באים דוקא על ידי הלימוד, אמורה לחדור עמוק לליבנו.

זאת ביקש ה'חזון איש' להנחיל לאותם בחורים צעירים, שידעו ויפנימו כי העונג והשמחה תלוי לפי עבודת האדם, רק על ידי מאמץ ועמל של רציפות ועקביות זוכים לעונג, נעימות ואושר אמיתי בלימוד התורה.

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

הבורא, יתברך שמו, הוא חפץ הלב ותשוקת הנשמה". כדי לגרום לחשק והתלהטות פנימית בעבודת השם צריך את התנועה החיצונית. היא לא רק ממריצה ומזרזת אלא גם מייצרת התלהטות מחודשת. על ידי שהאדם פועל פעולות חיצוניות של זריזות וחיות בעבודת השם הן משפיעות על הפנימיות, וגורמות לו להגיע בחלוף הזמן לחשק ותשוקה אמיתיים.

ה'חזון איש' מתאר בסגנונו הטהור את נעימת התורה

ישנו מעשה מעניין אשר עבר עשרות שנים מפה לאוזן, ואימץ וחזיק לבבות רבים לשקידת התורה, ובשנים האחרונות הודפס נוסחו המדוייק בספר הנפלא 'מעשה איש' (חלק ד, עמוד סט), ושם כותב: "ניכרים הדברים כי ממקור טהור יהלכון". כה היה מעשה:

מנין קבוע לתפילות היה מתקיים מידי יום ביומו בבית מרן ה'חזון איש' זצ"ל. בתחילה השתתפו בו מתי מעט, והחדר המרכזי בבית הדל הכיל את כל הבאים להתפלל, אולם במהלך השנים כאשר שמע גדולת ה'חזון איש' התפרסם בכל הארץ, החלו המונים לשחר לפתחו בזמני קבלת הקהל, שהתקיימו בדרך כלל לאחר התפילות, ונעשה המקום צר מהכיל את כל הבאים.

העומס ניכר בעיקר בימים נוראים, אז באו רבים להתפלל במחיצתו של צדיק, והעומס נהפך לבלתי נסבל. בהסכמת ה'חזון איש' הוחלט כי לקראת ראש השנה יוכשר גג הבית כדי שיוכלו לקיים בו את מנייני התפילה. הוזמנו עמודים עליהם הונחו ברזנטים להצל מפני החמה ולהגן מפני הגשמים, ומאז התקיימו התפילות בימים נוראים על גג הבית.

בכדי למנוע טירחא דציבורא הותירו שם את הספסלים והשולחנות בכל ימי חודש תשרי, גם בימות החול, ובני הבית היו לעיתים יושבים שם ללמוד.

והנה באחד מימי עשרת ימי תשובה ישבו שם שני בחורים מבאי הבית ולמדו חברותא יחד, כשלתע עלה ה'חזון איש' לגג ומצא אותם מתבטלים. הוא התקרב אליהם והחל לומר בפניהם דברי חיזוק נוקבים על מעלת לימוד התורה ברציפות ועל החיות והעונג שמעניקה התורה ללומדיה.

לימים תיארו השניים, שכיום הינם תלמידי חכמים מופלגים וידועי

כשהי' ילד המתין בפינה בצד עד שכל הילדים הלכו ורוקן הדליים, זה לב טהור ונקי כבר מילדותו.

פעם כשהייתי אצל החזו"א באו ילדים מפ"ת להבחן

סיפר רבינו, פעם כשהייתי אצל החזו"א באו ילדים מפ"ת להבחן אמר לי החזו"א ביטול תורה דרבים, ולכן נפסיק, כדי לבחון אותם. [על חומש] רבינו מרבה מאד לתאר על גדולתו הנוראה של החזו"א, ועל יגיעתו העצומה בתורה. אין לתאר גדולתו של החזו"א, שמי ידמה לו, מהדברים שיש להתפעל ממנו זה שהוא עומד על כל דבר ודבר.

מרן הגרא"מ שך זצ"ל אמר, בדורות האחרונים ידעו ש"ס הגר"ח מבריסק והחזו"א, וצדקו מאד דבריו בזה.

רציתי לקנות ספר חזו"א על מקוואות ואמר לי החזו"א שאני יכול לקחת בחינם, החזו"א לא הסכים לקחת תמיכת כסף מאנשים, אבל אם היו מביאים לו לרכישת ספריו ושיוכל למכור או לחלק ללומדים בחינם הסכים, וקיבל כסף לחלק עשרה ספרים בחינם.

החזו"א אמר שהי' חסרון אחד לשידוך עם אחותו להסטיפלר, שזה עלה ברעיונו באמצע שמו"ע.

(מתוך הספר 'צדיק כתמר יפרח')

צועק הצילו, "נורא בי עמרם!" בוערת כאן אש. שיבואו אנשים. באופן כזה, בודאי לא נחשב שהצדיק אינו פוחד מהקב"ה. אדרבה, כיון שפוחד מהקב"ה הוא מביא אותם. הלא אף אחד לא אמר לו להביא את האנשים, הוא הביא אותם מדעתו.

לדוגמא אמר המשגיח: בחור נכנס ללמוד בישיבת סלבודקא. הוא יודע שבמקום לימוד זה ישנה השגחה והקפדה. מי ביקש ממנו לבוא לסלבודקא? יכול היה ללכת ללמוד במקום אחר שאין השגחה. הוא בא מרצונו וכאילו מניח שוטר על ראשו - את המשגיח שממנו הוא פוחד. לו, אין הפגם של גנב מול גזלן.

פלאי פלאים

על כל פנים, מורי ורבותי, למדו א גרויסער מוסר השכל מפרשה זו: לימוד המוסר - זו ההרתעה שלנו. רק כך ניתן לנצח במלחמת היצר וחילותיו.

(מתוך 'חי ראובן')

יותר חשובים אצלך? אם כן תשלם כפל. אבל הגזלן, הבנדיט, אינו פוחד - לא מבואר העולם ולא מהאנשים, עומד באמצע היום וגוזל. הוא משלם רק קרן: "והשיב את הגזלה אשר גזל".

משמע שהענין הזה - שאדם פוחד מבן אדם ומהקב"ה לא - הוא פגם נורא. אם כן, שאל המשגיח: איך נלמד את הגמרא על רב עמרם חסידא, שכביכול פחד מבני האדם שהתאספו לקול צעקותיו, ומהקב"ה לבדו לא פחד? האם יכול להיות כזה דבר?! הלא מדובר ברב עמרם חסידא קדישא!

אמר המשגיח דבר נפלא. הנקודה הבוחנת ומשקל המדידה הוא: מי מביא את בני האדם. רב עמרם הביא בעצמו את בני האדם. הוא צעק: אנא תבואו, כדי שאתבייש, ולא אעשה את העברה!

אם אני מביא בני אדם משמעות הדבר שאני פוחד מאד מהקב"ה, רק מה, אני רואה שהיצר הרע מתגבר עלי מאוד, וכמעט אין לי כח להרוג אותו, לכן אני מחפש עצות כדי להרגו, ואני קורא לעזרה,

מצליח ללמוד, כי אתה בוודאי יודע שהקדוש ברוך הוא אינו מונה דפים אלא שעות. אתה צריך להתאמץ, התוצאה כבר תלויה ברצון הבורא ברוך הוא."

יצחק יצא מחדרו של המשגיח, ומיהר לגשת לבית כנסת שקט ברחוב הסמוך. הוא שלף ספר תהילים מארון הספרים, ובפעם הראשונה בחייו החל להתפלל בעיניים דומעות ולהתחנן לקדוש ברוך הוא שיעניק לו לב חכם להבין את התורה הקדושה, שכל רחב לעסוק בגמרא, ויכולת לחדש בה חידושים. הוא התפלל כפי שמעולם לא התפלל, כל גופו בער, הבקשות נשפכו מעומק לבו, מלאות רגש ותחנונים.

כשהגיעה השעה של תחילת סדר ב', סגר יצחק את ספר התהילים, ופנה לבית המדרש הישיבתי. עכשיו הוא כבר רגוע ושלו. עכשיו הוא כבר יודע שכדי להצליח בלימודים צריך הרבה מאוד מאמץ, אבל בעיקר סיעתא דשמיא. הוא מקווה מאוד שתפילתו התקבלה, ויודע בבירור שגם אם היא לא התקבלה, הוא לא מתכוון להתייאש. הוא ימשיך להתפלל ולהתאמץ, עד שהבורא ברוך הוא ירחם עליו וייתן לו מחדש את היכולת ללמוד ולהצליח בלימוד הגמרא.

ליכולות שהיו לו, ולרגע אחד לא חשב להתפלל על זה. "אני לא יודע", השיב יצחק הנבון, "אבל נראה לי שאני לא מאלו שצריכים להתפלל על הנושא הזה. מאז ומתמיד הייתי הטוב ביותר בלימוד התורה, זאת מתנה שקיבלתי מבואר עולם, מבלי שהייתי צריך אפילו לבקש ממנו".

"אני רוצה לבשר לך שבואר עולם נתן לך עכשיו מתנה נוספת", אמר לו המשגיח, "הוא מלמד אותך שיעור, שתדע שגם הדברים שקיבלת באופן טבעי אינם מובנים מאליהם. אולי יצא לך פעם לחשוב על ההבדל בין ובין החברים החלשים יותר, והרגשת את עצמך מוצלח יותר מהם. עכשיו למדת לדעת שטעית. אתה לא יותר מוצלח מהם, ובוודאי שלא ראוי להערכה יותר מהם. אתה בדיוק כמו כל אחד אחר, והקדוש ברוך הוא הוא זה שנטע בלבך בינה יתירה בלימוד התורה.

"אף פעם לא חשבת להתפלל על זה, כי בסתר לבך הרגשת שאתה שווה את זה, שזה מגיע לך. ובכן, טעית. לא מגיע לך כלום. אתה צריך להכיר בכך שכל מה שיש לך זה מהקדוש ברוך הוא. כשתכיר בכך באמת ובתמים, כבר לא תהיה מתוסכל כשאתה לא כל כך

הקו ליעוץ להצלחה בלימוד ומתיקות התורה

1800-20-18-18

בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב ★ שיחת חינם

את השמים בתפילה), והיום כבר לא רואים דברים כאלה.

מעולם לא הושבה ריקם

"אין מציאות שהקב"ה לא ישמע תפילה כזו".

קשה למצוא מישהו שיהיה מוכן להתחייב בצורה כה החלטית על דבר שהוא לא חקר ודרש וחזר וניסה אותו בהצלחה. מידה רבה מאוד של 'כתפיים רחבות' נדרשות כדי להוציא מן הפה הצהרה כזו, אחראית כל כך, גורלית כל כך. אבל כנראה שבטרם השמיע אותה, בדק רבינו זצ"ל פעמים אין ספור שאמנם התפילה באופן זה מועילה בוודאות. מה רב גובריה!

אולם מה שיותר מפליא, וגם מפעים כל לב, הוא דווקא המשפט הבא שיצא מפיה של רעייתו הרבנית ע"ה:

"תבקש מאבא שיתפלל עליך", אמרה פעם לאחד מילדיה, שעה שנוקק ביותר לדבר מה, בהוסיפה תכף: "לא ראיתי בחיי תפילה שאבא התפלל בדמעות - ולא נענה. אמנם לא על כל דבר סבר שראוי להתפלל, אבל כשהתפלל - לא שבה תפילתו ריקם".

(מתוך הספר 'אוהביו כצאת השמש בגבורתו')

ענן של חול מדברי התאבך מאחוריהם, כאשר יצא הרכב לבסוף דרך שבילי העפר בלב הישימון, ופנה לעבר כביש הכניסה לאופקים. הדרך עברה עליהם בשתיקה, וכאשר עצר הרב ליד ביתו של האברך, הוא נפרד ממנו במילים קצרות: "בשורות טובות, ולילה טוב".

כאמור, המצב במקרה זה היה באותה שעה כלאחר יאוש, אולם למרבה הפלא לא חלפה שנה מאותו לילה, והאברך הזה ורעייתו נפקדו בשמחה כפולה ומכופלת...
 "איך עושים כזה 'מופת'?" נשאל רבי שמשון לימים, אולם הוא לא ראה בזה 'מופת' יוצא דופן, והשיב בפשטות: "הוא דיבר וזעק אל הרבש"ע בכזו קרבה, עד שאין מציאות שהקב"ה לא ישמע תפילה כזו".

ואמנם - היה אומר - לפנים בישראל המושג צעקה בכל הכוח אל הש"ת היה שכיח ומורגל בפי הבריות, ולשם המחשה סיפר בשם אחד מרבותיו ב'בית התלמוד', שכאשר אחד הבחורים בישיבת מיר חלה פעם פנתה אמו אל בית הכנסת פתחה את ארון הקודש וזעקה בתחינה להחלמתו. למושג זה היו קרואים "רייסען הימלען" (לקרוע

המשך מעמוד 7 | שיחה נדירה

ואומר 'ויהי רצון מלפניך ד' אלקי אברהם וכו' אהיה אשר אהיה שכל המלאכים שהם פועלי תפלות יביאו תפילתי לפני כסא כבודך ופיצו אותה לפניך בעבור כל הצדיקים והחסידים והתמימים והישרים ובעבור כבוד שמך הגדול והנורא כי אתה שומע תפלת עמך ישראל ברחמים', הרי שהמלאכים מסייעים לו לשליח הציבור להביא תפילתו לפני אדון כל".

הגרש"י בורנשטיין: יסוד מוסד מרבותינו בענין התפילה הוא, שע"י התפילה אדם עושה עצמו כלי מחזיק ברכה לקבלת שפעו ית', אדם מכין את הבית קיבול שלו והקב"ה ממלא את הכלי בשפע ברכה, וכדרך שאנו מבקשים בתפילת ברכת החודש - שהקב"ה ימלא משאלות לבנו לטובה בלשון הקודש הביטוי מילוי המשאלה הוא כפשטותו, שהבקשה היא על המילוי של הכלי בשפע טובה וברכה, כפי שאמרו בגמרא בברכות שבשאלה אין לבקש כל תאותו שנאמר ומברכתך יבורך בית עבדך לעולם, והכתיב הרחב פיך ואמלאהו לשאול כל תאוותך, והעמידו שמדובר בדברי תורה, והיינו שבדברים גשמיים צריך להגביל את עצמו, אבל בדברי תורה שאל כל תאוותך, למדים אנו שמעיקרה של תפלה היא הרחב פיך ואמלאהו.

וכמו כלי שככל שדופנו יותר דק מחזיק יותר עד שאם תהיה כקליפת השום היא כמעט כולה בית קיבול, כן הוא אצל האדם, כל שרוחו יותר נמוך נשאר יותר מקום פנוי ובית קיבול לדברי שמים, וכך הוא בתפילה ששפלות הרוח פועלת במילוי הבית קיבול ברוב טובה ושפע ברכה שכל אחד מייחל לכך".

(מתוך יתד נאמן מוסף שבת קודש ערב חג הסוכות תשע"ה)

ברכבת, כדי שלא להפסיד תפילה במנין, ועתה הגיע באיחור, ונפשו בשאלתו אם ניתן לארגן עבורו בשעה שכזו מנין לתפילת ערבית. על אף השעה המאוחרת עלה בידי המשגיח במאמצים מרובים לכנס מנין יהודים לתפילה, כשליבו מלא שמחה שנענתה בקשתו ממרומים, וזכה להשיב לרב הרמן כגמולו הטוב עמו.

זכורני שכמה וכמה פעמים שמעתי מפי המשגיח שהוא חייב תודה לד' יתברך על שזיכהו בחסד שמים מיוחד לפרוע לגר"י הרמן על כל הטוב אשר גמלו בהיותו באמריקה. ולא חדל מלהביע את שמחת לבבו שלא נשאר חייב הכרת הטוב, ועוד בדבר כה חשוב לארגן לו מנין לתפילה לצרכיו בשעת ליל.

אנו זוכרים גם הלכות שראינו אצל גדולי ישראל בתפילתם, כך לדוגמא במוצאי שבת של חנוכה התפלל מרן החזו"א זיע"א מעריב בזמן כרגיל ולא מיהר יותר מן הרגיל, וזה לא כמו שכתוב בלוח להקדים תפילת ערבית אלא שלאחר תפילת ערבית הוא מיהר מיד להדליק נרות חנוכה ולא התעכב להשיב לאנשים".

הראש ישיבה משמש כשליח ציבור שנים רבות, איזו תחושה יש לשליח ציבור שנצרך לעלות אף את תפילת הרבים לפני אדון כל?

הגרש"י בורנשטיין: "כל שעושים משתדלים לעורר את הציבור, וודאי שלהיות שליח ציבור זוהי אחריות גדולה, ואני נרעש ונרגש לכך בכל פעם שאני ניגש לעמוד לכך, אך בזכות הציבור שמתפללים היטב ומתחזקים מכך, זה מסייע לתפילה כולה".

הגאון הגדול ר"י אדלשטיין: בתפילת הבעל תפילה קודם התחלת התפילה הוא אומר 'הנני העני ממעש נרעש ונרגש' וכו', ומוסיף

יש שיעורים שמתיקותם גלויה מיד כשהם נאמרים מפי פה מפיק מרגליות, ויש שיעורים שהם כמרגליות מכוסות בעפר, שכדי לגלות את יופיים והדרם, יש להסיר את העפר, כאלו הם כנראה השיעורים של הר"מ שלך...

כבוד עלון 'הישיבה' מצד 'אשר שאלת'

הישיבה שלי, עלון הישיבה הוא ערך חשוב, הנהיגת הישיבה מאזנת
לחבר על הישיבה וללמוד על פיו, אני לא כל כך מתחבר לשיעור
של הר"מ שלי, לא לסגנון האמירה, ולא לצורה שהוא מסדר את
הדברים.

מצד אחד, אני מבין שזה חשוב, כי הישיבה מאזנת את זה,
אך מצד שני אני די מסתגר גם בלי הישיבה, אני לומד לפי
ה'מראי מקומות' ומנהיג שלי בסגנון...

אשר! האם זה בסדר שאני לא מקפא בשיעורים כלל, או שבכל
אופן כדאי להתאמץ בעניין, ואם כן, כיצד אעשה זאת? אני אענה
לא מתחבר!

תודה רבה על העלון החשוב, אשמח לתגובתך וישראל שלי
באשר!

יוסף

יוסף יקירי!

לפני שניגש לעצות מעשיות, כיצד תוכל להתחבר לסגנון שיעורים שאינך
אוהב, נדבר קצת אודות חשיבות שמיעת שיעורים בכלל, כי ידיעת החשיבות,
תעזור לך גם בהצלחת ההשקעה בהם, כי כך דרכו של האדם להתאמץ על
דברים שחשובים לו, והוא נוטה להתרשל ולהקל על עצמו בדברים שאצלו אינם
עליונים בסולם הערכים. ועל כן, כאשר תדע כמה שמיעת שיעורים וההשקעה
בהם חשובה, תתאמץ יותר להקשיב ולהבין את השיעורים, אף שנראה לך שאין
לך כלל אפשרות לעשות זאת.

ונפתח בספור שסיפר מרן רבינו ראש הישיבה הגאון הגדול רבי גרשון אדלשטיין
שליט"א, שני בחורים היו בישיבה, שניהם בעלי כישרונות גדולים מאוד. אחד
מהם היה חוזר על השיעורים ששמע מרבני הישיבה ארבע פעמים, כותב
ומסכם שוב ושוב, ואילו חברו היה שומע, אבל לא כותב ומסכם. הטענה שלו
היתה שהוא יכתוב את השיעורים שלו כשהוא יהיה ר"מ או ראש ישיבה, ומה לו
ולכתובת חידושי התורה של אחרים?

הראשון, שהשקיע בשיעורים, אמר רבי גרשון, הוא מרביץ תורה מהגדולים
בדורו, ואילו חברו שכיום הוא כבר יהודי מבוגר מאוד, עדיין מנסה להיות מרביץ
תורה ונערך למסירת השיעורים שלו, אבל בינתיים לא התקדם לאף משרה
תורנית.

תורתנו הקדושה, נמסרה מתחילת נתינתה מרב לתלמיד, משה ליהושע, יהושע
לזקנים וכו' וכו', זוהי סודה וזו סגולתה. כך, ורק כך היא נלמדת ומועברת מאדם
לאדם ומדור לדור.

המסירה מרב לתלמיד, אינה רק כדי להעביר את תוכן הדברים, את זאת יוכל

התלמיד גם לקרוא בספר, אלא צורת הלימוד, הגישה, צורת החשיבה, הכל
נלמדים בשיעור. מעבר לאינפורמציה שהרב מעביר בשיעור, הוא מלמד את
המקשיב, כיצד דנים בסברות? מהי קושיא? ומהו תירוץ? על מה שמים דגש? מה
עיקר ומה טפל? ואת כל זה הרב יודע מהרב שלו, והרב של הרב, למד זאת מרבו,
עד משה מסיני, כך התורה הקדושה נמסרת...

הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל מרבה לדבר על כך בספרו 'דרכי החיים',
ומספר שהכיר הרבה אנשים שיש להם ידיעות רבות בתורה, אך הם עקומים
בסברא וחסרים בהבנה. ואחר בירור, נודע שהם לא שמעו שיעורים בבחורותם,
ותורתם לא נלמדה מפי רב.

וכך כותב הגאון רבי שלמה וולבא בספרו 'עלי שור': 'המעלות הראשונות ממ"ח
מעלות שהתורה נקנית בהן, הן 'תלמוד ושמייעת האוזן', מעלה זו פירושה להיות
אך ורק שומע, לנטוש את התשוקה להגיד בעצמו, ולחדש חידושים ולמצוא כל
הענין, והסיפוק בשמיעת דברי הרב ובדקדוק בהם. וכמוכן, אין הדברים אמורים
בקבלה עיוורת של דברי הרב, אלא בהבנה רחבה ועמוקה כמה שאפשר.

'רק תלמיד ותיק זה המשמש את רבו כל צרכו, נועד להיות בר סמכא בתורה.
מה נואלו צעירי התלמידים המסתפקים בשמיעה שטחית של שיעורים לצאת
ידי חובתם, מבלי מאמץ לרדת לעומק הדברים, ומצפים להפטר בהקדם מעול
שמיעת השיעורים, מרוב תשוקה להיות 'עצמאיים' בלימוד!

"בל ישלה עצמו אדם בדורנו לחשוב, כי לפנימיות התורה או אפי' לדרך לימוד
אמיתית, או לדרך עבודה אמיתית, יוכל להגיע בלי שימוש! אם בדורות הקודמים
העמידו כל ההצלחה בתורה על שימושה דוקא, בדורנו על אחת כמה וכמה,
אשר השכל האמיתי חלש, השגיאות מרובות וידיעת התורה כצורתה מועטת!
תלמיד שלא שימש כל צרכו, אפי' יהיה ראש ישיבה ופוסק הלכות - בר סמכא
בתורה לעולם לא יהיה!"

ואחר דברי ההגות מפי מרן ורבנו מעצבי דמותו של בן הישיבה, ניגש לעצה
המעשית...

מקובל לחשוב שמי שאינו מתחבר לדבר מסוים, עליו לנטוש אותו ולמצוא לו
תחליף. אולם, כך נהג רק אם הדבר אליו אנחנו לא מתחברים, אינו מאוד חשוב,
אך אם הוא חשוב ובעל ערך עליון, אדרבה ככל שתרבה להשקיע בו, כך תתחבר
אליו יותר, כי כגודל ההשקעה כך גודל החיבה והחיבור...

ועל כן, דוקא בגלל שאינך מתחבר לשיעורי הר"מ שלך, אתה צריך להשקיע בהם
יותר, תכתוב אותם, תחזור עליהם בסדר שלישי, תתעמק בהם, תדון עליהם עם
החברות שלך, והחיבור בוא יבוא, הרבה יותר מהר מכפי שנדמה לך כרגע...

יתכן מאוד, שכשאתה קורא כעת את הדברים, אתה אומר לעצמך שעצתי
אינה במקום, כי הרי אתה לא אוהב את השיעורים, אז איך אשקיע בהם? נכון,
אני יודע שאינך אוהב את השיעורים, אבל אהבת שיעורים וחיבור אליהם היא
חשובה, והיא יכולה להיווצר רק כשמשקיעים בהם. ההשקעה בהם תחשוף את
המתיקות שלהם. אכן, יש שיעורים שמתיקותם גלויה מיד כשהם נאמרים מפי
פה מפיק מרגליות, ויש שיעורים שהם כמרגליות מכוסות בעפר, שכדי לגלות
את יופיים והדרם, יש להסיר את העפר, כאלו הם כנראה השיעורים של הר"מ
שלך...